

ВІСНИК ЖЕСЕРНД

- VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спілко - політичний місячник

ЗМІСТ

Незмінні принципи і головні справи політики Визвольного Фронту	1
Богдан Нижанківський — У Воскресний День	2
Постанови й резолюції ХІІ З'їзду ООЧСУ	9
В. С-ко — Назад до Сталіна	14
З. Карбович — Українська великудуність і жиди	19
Д-р Михайло Кушнір — На службі в диявола	22
Петро Кізко — Мій батько	28
Ікер — Слово за мільйонерами	30
** — Телеграфічним стилем	30
** — З преси	31

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОВОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОВІД
УКРАЇНИ

ЗБІРКА НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ ПРОЦЕСУ:

НЕВАРК

По \$ 20.00 — М. Мизь.

По \$ 15.00 — І. Луків.

По \$ 10.00 — Ю. Кононів, М. Кормило, М. Ільчишин, В. Таланчук, В. Пришляк, А. Паньків, „Говерля”-Взуття, І. Галій, Б.Л. Крамниця, д-р І. Ярош, Л. Мигаль, М. Семанишин, І. Гринишин, М. Попович, П. Козира, М. Заверуха, М. Мельник, М. Красножоний, В. Цюрпіта, В. Кульматицький, Ф. Луцишин, І. Назар, Т. Кульчицька, П. Гарматій, А. Андріюк, А. Стечишин, І. Пущак, М. Миськів, В. Пацак, В. Бойчук, Д. Кізима.

По \$ 7.00 — Б. Мак.

По \$ 5.00 — С. Візниця, М. Бура, П. Зятик, М. Чедра, Д. Петрашко, Д. Кіцак, І. Іваночко, А. Данчук, А. Сенишин, В. Лотоцький, С. Макар, С. П., Н. Васняк, В. Лемега, І. Гірник, В. Закамарок, І. Дубас, В. Терещук, І. Тимчишин, Н. Банасевич, В. Кріцак, М. Загородний, Т. Клебан, І. Завісляк, М. Марків, П. Гудзовський, д-р С. Галамай, А. Винник, П. Пікулович, О. Сорока, О. Матківський, Б. Процюк, В. Ліскович, В. Шеремета, П. Батьків, В. Гук, В. Хатітовський, В. Боровик, І. Ілемський, М. Леськів, П. Вільшинський, М. Кізима, Б. Турчак, О. Смаль, П. Жидовський, Д. Гривняк, В. Роговський, І. Музичка, М. Гребеняк, Е. Дмитрів, В. Паневник, М. Кузишин, М. Мицьо, Р. Граб, О. Яцус, І. Лебедь, Г. Шпигульський, С. Вурбела.

По \$ 3.00 — В. Боярський, А. Лазірко, Ю. Філь, О. Гслинський, Р. Кухта, С. Вожаківський.

По \$ 2.00 — М. Любіцький, О. Твардовський, І. Мурза, Ю. Королевич, М. Чарнецький, Б. Охочецький, І. Векляк, М. Медюх, М. Фарбанець, В. Волощак, І. Пеленський, Ф. Криса, Р. Плюк, В. Юркевич, І. Ющак, М. Процайло, М. Демчук, П. Лютак, Ю. Найдишак, В. Башляк, М. Винарчук, нечіткий, І. Генсьор, О. Напора, А. Яцишин, І. Юрчак, М. Кибусь, В. Соляник, Х., М. Грамяк, І. Големба, Е. Кузан, Т. Басюк, М. Базилюк, А. Мицьо, М. Пінковський, Ю. Яцусь, В. Голда, Р. Яськів, І. Кобасовський, М. Ірас, Орест М., В. Медюх, М. Вишатицький.

По \$ 1.00 — М. Мацюла, С. Сукаш, В. Угрин, В. Іваночко, Винарчук, М. Кучинський, І. Заневич, В. Химера, Я. Зварич, Е. Братах, М. Федорович, М. Лесик, Д. Іваськів, А. Гординський, О. Третяк, Д. Розпота, М. Нагірянський, І. Мандзій, Т. Полянський, П. Я., Притула, Дільний, Даць, нечіткий, І. Балацький, нечіткий, Д. Палиця, П. Мехнич, М. Гродецький, В. Шпирка, М. Дереш, нечіткий, Я. Закачір, С. Магмет, К. Зелінка, М. Федецький, С. Котляр, М. Яцусь, В. Головінський.

БОСТОН

Листа ч. 0052. Збірщик Іван Банадига.

По \$ 5.00 — М. Франківський, В. Ворона, Г. Макух.

По \$ 2.00 — І. Банадига, Д. Галонжка.

По \$ 1.00 — В. Скапрівський, І. Дашибаєв, С. Колосенко, Д. Пупко, Р. Василенко, О. Беркеншук, М. Возний, І. Попик, М. Сухий, С. Кос, М. Настин, М. Тимець, С. Дацко, А. Чопек, М. Турчин, Р. Галамай, Л. Щудлюк, М. Щербакович, В. Гуменюк, В. Зозуля, М. Галущенко, М. Марченко.

Листа ч. 0051. Збірщик Осип Шимонович.

По \$ 2.00 — М. Волошук, О. Шимонович, В. Федорів, Б. К., Д. Хромяк, І. Назар, П. Николишин.

По \$ 1.00 — І. Кецмур, Т. Вонс, В. Паленгерик, С. Медвідь, І. Шумляк, Я. Щегрин, Д. Біленчук, С. Сидлярчук, М. Зінків.

По \$ 0.75 — В. Бачинський.

По \$ 0.50 — М. Рогач.

ГАРТФОРД

Листа ч. 0064. Збірщик Гуменний Ярослав.

По \$ 7.00 — Шмирико Степан.

По \$ 5.00 — Сович Григорій, Гаврилюк Теодор, Кривоніс Степан, Підляк Степан, Кучерявий Петро, Снігур Микола.

По \$ 2.00 — Бородець Володимир, Червінський Ми, кола, Табель Іван.

Листа ч. 0063. Збірщик Кравець Семен.

По \$ 10.00 — Рудзінський Александер.

По \$ 2.00 — Гілевич Іванна, Прачук Володимир, Слободян Александер.

Листа ч. 0057. Збірщик Радьо Євген.

По \$ 5.00 — Титор Петро, Гуменний Ярослав, Гуцал Григорій, Нлух, Рогатинський Степан, Кравець Семен, Василенко Володимир, Радьо Євген.

По \$ 3.00 — Менків Іван, Віндрський Володимир, Кінах Александер.

Листа ч. 0056. Збірщик Грисяк Микола.

По \$ 5.00 — Грисяк Микола, Шагай Петро, д-р Гудз, Коваль Лев.

По \$ 2.00 — Гончак Бронислав, Ковальський Петро, Данилів Осип, Несторук Яків, Грицина Ярослав, Панахид Ілля, Ковальчин Іван, Мита Степан, Палюх Іван.

По \$ 1.00 — Заяць Яким, Солук Тадей, Любінський Лев, Шкірка Іван, Процю Степан, Якімів Олекса.

Листа ч. 0058. Збірщик Наконечний Антін.

По \$ 5.00 — Кравець Микола, Марич Григорій, Сенцю Микола, Бойчук Степан, Когут Павло, Іванців Володимир, Дуда Василь.

По \$ 2.00 — Стеренчак Михайло, Дужий Михайло, Васильків Іван.

По \$ 1.00 — Іванів Михайло, Семчишин Григорій, Романів Володимир, Романів Яким.

Листа ч. 0059. Збірщик Заставський Іван.

По \$ 10.00 — Заставський Іван.

По \$ 5.00 — Колінський Павло, Грунтовський Василь, Мельник Тиміш, Шевчук Михайло, Наконечний Антін.

По \$ 3.00 — Якімів Григорій, Кирилюк Роман.

По \$ 2.00 — Головатий Михайло.

Листа ч. 0061. Збірщик Гладун Осип.

По \$ 5.00 — Гладун Осип.

По \$ 4.00 — Рокицький Любомир, Гаврилюк.

По \$ 3.00 — Логоч Іеронім.

По \$ 2.00 — Мерещак Володимир.

Листа ч. 0062. Збірщик Шагай Петро.

По \$ 4.50 — Тесля Іван.

По \$ 2.50 — Бандера Осип.

(Продовження на 3-ій стор. обкладинки)

Христос Воскрес!

НЕЗМІННІ ПРИНЦИПИ І ГОЛОВНІ СПРАВИ ПОЛІТИКИ ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ

Відновлення незалежної Української Держави, як стверджують прийняті на 12-му З'їзді ООЧСУ резолюції, належить до найгостріших проблем світової політики. Цілком нова політична консталіція не лише на Сході Європи, але також в Азії — це буде прямий наслідок виборення українським народом Самостійної Держави. Отже, незмінна мета, яку поставив перед собою Візвольний Фронт, і незмінний принцип власних сил — питання глибоко революційні, що мобілізують сили для боротьби. Ця основна мета і цей головний принцип нашої політики залишаються незмінними і постійно актуальними. В обличчі мінливої міжнародної ситуації їх можна тільки стверджувати і новими аргументами скріплювати.

Мабуть, саме з цієї причини, готовуючись до звітів, ГУ ООЧСУ не пішла тією дорогою, щоб той чи інший член Управи чи запрошений політик з-поза складу Управи дав аналізу політичної ситуації в Україні і в світі, а вже після такої аналізи звіти поодиноких членів Управи нав'язували б до політичної ситуації на внутрішньому й зовнішньому відтинках. Замість такого пляну нарад прийнято інший підхід, а саме: кожний із 3-х звітодавців — голова, головний редактор і фінансовий референт — з різних боків насвітлили найважливіші політичні справи, що виникали впродовж останніх двох років праці. Подібно поступили й дискутанти. Вони без труду скріплювали головний

тон, ударяли з різних боків у підставові, основні для організації, ба для цілої еміграції, справи, а вилучували з своїх виступів, так би мовити, дрібніші, льокального характеру питання. Через те в цілому наради спинилися фактично на найважливіших проблемах нашого суспільно-політичного життя.

Тими найважливішими проблемами були: наступ Москви на українську еміграцію з метою розкладати її і підготовляти нову хвилю зміновіковства в її рядах; проблема рівномірного допливу молоді до політичної еліти; приєднування приятелів, і організація допомоги Україні, що має перед собою ряд небезпек, з яких найголовніша — плянова, тотальна русифікація.

Щодо назверхніх знаків чи орієнтаційних гасел, то, можна сказати, що 1961 рік у нашій праці стояв під знаком урочистого відзначування 20-ліття Акту Відновлення Української Державності. В тому пляні проводилася праця по Відділах, в тому пляні вміщувано статті в „Віснику” і під тим гаслом відбувалась щорічна зустріч українців Америки і Канади. 1962-ий рік пройшов під знаком святкувань 20-ої річниці створення Української Повстанської Армії. В центрі цих святкувань було відслонення на сумівській оселі в Еленвіллі пам'ятника Героям (Петлюра, Коновалець, Чупринка і Бандера) роботи видатного мистця, колишнього вояка УПА, Михайла Черешньов-

НЕЗЛАМНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ, ЦЕРКОВНИМ ІСРАРХАМ, ПРОВОДОВІ ОУН,
ПРОВОДАМ УСТАНОВ, ПРОВОДАМ ВІДДІЛІВ, ВСЬОМУ ЧЛЕНСТВУ І ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ГРОМАДІ ВЕСЕЛИХ СВЯТ БАЖАС

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ

СПІВРОБІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ З НАГОДИ
ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ ЗАСИЛАЄ ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ

РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА“

У ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ

*Ти вмів нести вінок, що терням ранив скроні,
І бути вмів сильним в юрбі зрадливих лиць,
Хог кров з отвертих ран текла вогнями грані,
Хог м'язи рук і ніг не були з твердих криць.*

*Ти гордим бути вмів, опльований і скучий,
І не просив життя Ти у катів своїх,
І серед лютих мук у болю незбагнущих,
Ти вірив в третій день, що стати мав Твоїм!*

*I ми хотіли б теж нести вінки тернові
I на Голгофту йти під звук грімкіх пісень,
Хог місця на землі забракло нашій крові,
О, Христе, ми як Ти, на третій ждемо день!
Богдан Нижанківський*

ського, неоднократного члена Головної Управи ООЧСУ.

На тлі цих святкувань, а ще більше під час звітувань Управи і в принагідних зустрічах та нарадах, зокрема з редактором „Вісника”, зародилась — а може тільки відродилася — ідея вчинити сумівську оселю в Еленвілл місцем національних прощ, таких, як були на славній Маківці в Карпатах, на Лисоні в Бережанщині, на Підлісся, на княжому Пліснеську в Золочівщині, на могилі Тараса Шевченка в Каневі, під Берестечком на Волині, словом у багатьох дорогих нам, святих місцях України.

Можна сподіватися, що ця ідея „воплотиться” і наша молодь з пістизмом відвідуватиме пам’ятник Героям аж до того часу, коли тривали пам’ятники нашої Волі будуть здвигнені на просторах самостійної і незалежної України.

В західній пресі і в частині української, в т.зв. „сучасній” пресі, стали ширитися симпатії до хрущовської „відлиги”. Наша організація вважала політично-доцільною справою зайняти принципово непримиренне становище до головного ворога України, і це становище коротко в своєму звіті підкреслив голова міг. Евген Лозинський так:

„Сталін пікру здирав з українського народу, а Хрущов живу душу з п'яного виривав. Московські агенти

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York 3, N. Y.

за кордоном вбивають на доручення уряду Петлюру, Коновалця, Бандери, а... рівночасно Хрущов посилає за кордон тужливі піспі, атрактивні ансамблі танцюристів з хлопцями й дівчатами у вишитаних сорочках, влаштовує прийняття з Ікрою, водкою і шевченківськими фільмами для п’ятіколонників, „прогресистів” і „реалітетників”.

Референт культурно-виховних справ, д-р М. Кушнір опрацював широкий реферат про суть і методи цієї ділянки роботи по Відділах.

Масові віча, організовані ОOЧСУ на переломі 1961 і 1962 рр., розкривали суть імперської колоніяльної політики Москви в Україні.

На вбивство Провідника Бандери наша організація реагувала в пресі і на масових зборах, домагаючись поставити Москву перед міжнародним судом, розсилаючи окремі звернення і коментарі до державних мужів, редакцій газет та всіх представників, акредитованих при ОН. Зокрема в одному й тому самому часі в 34 містах Америки влаштовано протестаційні віча у зв’язку з процесом проти Сташинського.

ООЧСУ в значній мірі допомогла виходу в світ в чотирьох світових мовах книг про колоніялізм Москви в Україні. Через постійного обсерватора при ОН реагувала на кожну подію, що мала відношення до України. В тому пляні ООЧСУ вислава меморіял до комісії Людських Прав при ОН в справі Митрополита Сліпого. Підтримуючи систему УККА, наша організація, зокрема на Конгресі УККА, гостро протиставилася модерному зміновіховству, викривала фальші, що створюються довкруги т.зв. круглого стола. До інших політичних груп визначала вона своє відношення відповідно до їх вкладу в українську визвольну справу. Активно співпрацювала з формацією АБН; гостро протестувала, зокрема в „Віснику”, проти політики Раска і в інших справах займала тверде українське державницьке становище.

На русифікаційну політику Москви, трійливу комуністичну, викривлючу душі молоді акцію, фальшування історії, обпліювання світлих традицій і спотворювання національної культури ООЧСУ реагувала статтями, окремими публікаціями („Думки про сучасну українську совєтську історіографію” — О. Оглоблина і „Київська Русь-Україна та виникнення східнослов'янських націй” — М. Чубатого), а для широкого обговорення методів наступу Москви та нашої протиакції провела дві широкі конференції і цілу низку нарад у вужчому колі.

Про фінансову ділянку звітував п. І. Винник, який звітував також про діяльність секретаріату, суспільної референтури та за організаційну ділянку. Був це дуже діловий, ощадний на слова, але добре проглядний звіт, і, оцінюючи працю п. Винника, один з дискутантів назвав його надзвичайною людиною.

Голова Редакційної Колегії „Вісника” стверджував у своєму звіті, що в добі загального обману і переміщення підставових вартостей, в добі хаосу і дезорієнтації чи може саме орієнтації на хаос темних сил „Вісник” звертався до основ, до того духа, що оновлює і животворить. І через те наголос ставлено в ньому на світоглядово-ідеологічних матеріялах, а інформативним статтям приділювано пропорційно менше місця. І так, за один лише 1962 р. вміщені у „Віснику” 13 світоглядових статей, а світоглядово-політичних за два роки — 40. Це показує, що, хоч у загальному житті еміграції політична культура процвітає не так то й буйно, а деякі політичні журнали просто перетворилися на збірники віршів і оповідань, „Вісник” зберіг виразний і — передусім — політичний характер.

Редактор „Вісника” відзначив з надрукованих у 1962 році в журналі матеріалів, зокрема: рецензію на книжку д-ра Д. Донцова „Незримі скрижалі кобзаря” (д-р Д. Бучинського), рецензію на книжку д-ра П. Мірчука „Степан Бандера” (В. Г.), статтю найвизначнішого українського поета Є. М. з приводу 40-ліття „Вістника” Донцова, уривки з „Ідея і чин України” М. Орлика, статтю про парapsихологію в Советському Союзі В. Давиденка. Актуальним проблемам, зв'язаним з життям в ССР, передусім в підсовєтській Україні, були при-

свячені статті Карповича-Дубиняка, Кушніра, Полтави, Кізка і інших.

До менше успішних справ звітодавець зарахував справу контактів із співробітниками, на його думку, нова редакція повинна цей контакт пожвавити. Також більше зусиль треба пристрати до справи залучування молодших авторів. В той час, коли рецензійний відділ був поставлений задовільно, політичної полеміки було замало. Редакція чітко здає собі справу з потреби збільшити журнал і змінити формат.

В дискусії, що розвинулася після звітних доповідей, взяло участь коло 20 осіб, які підкреслювали потребу частіших персональних відвідин Відділів членами Головної Управи (інж. В. Левицький), гострішого і систематичнішого виступу проти „реалітетників”, зміновіховців, відступників від націоналізму і т. п. загубленців, потребу розбудови фінансової бази для „Вісника” і зовнішньо-політичної роботи (пп. Казанівський, мігр. Бедрій, мігр. Пришляк, Івахів, Мигаль, д-р Соколішин і ін.). Також зовнішньо-політичній інформації, опрацюванню нових методів організаційної праці, зокрема з тут народженими молодими людьми, щоб допомагати їм, з одного боку, „вибитися” вгору по суспільній драбині, а з другого стати активними носіями української визвольної справи серед американського суспільства (мігр. Городиський) — ось таким справам дискутанти присвятили досить своєї уваги.

Зрозуміло, що всі ці речі знайшли своє оформлення в постановах і резолюціях З'їзду, що їх нова Управа має проводити в життя.

Декілька дискутантів спинилися над звідомленням обсерватора при ОН. Це звідомлення кожний делегат одержав на письмі, і воно показувало, скільки вже проведено позитивної роботи щодо нав'язування зв'язків з чужинецькими представниками, а скільки ще залишається можливостей для цієї роботи.

Через брак місця не можемо тут згадати всіх цікавих голосів в дискусії. В загальному це були цінні, ділові завважі з метою допомогти Управі посилити свою дію.

На З'їзд наспілі багато привітів, між іншим від Їх Ексцепленції Архієпископа Івана Бучка з Риму, від Проводу ЗЧ ОУН, від Ексцепленцій: Кир Йосифа Шмондюка, Єпископа Стемфордського, Кир Ярослава Габра, Єпископа Ши-

кагського і від багатьох установ, організацій та осіб. Про ці привіти буде далі коротка згадка.

Нижче вміщуємо, поруч з привітами від українських Превосвященніших Архиєпископа і Єпископів, повідомлення в англійській мові від Папської Делегатури в Вашингтоні, що є відповідю на наш лист з 16 лютого ц. р. до Святішого Отця в справі Митрополита Ісповідника.

**АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР
УКРАЇНЦІВ У ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ**

Рим, дня 28 лютого 1963
ч. 0.8702/63.

До
Хвальної Головної Управи
Організації Оборони Чотирьох Свобід
України
на руки Голови ВП. Пана Магістра Евгена
Лозинського
в Нью Йорку

Високоповажаний і Дорогий Пане Голово!
Дякую за письмо з дня 20 лютого ц. р. і заміле повідомлення про ХІІ З'їзд Вашої Хвальної Організації, що відбудеться в Новому Йорку в днях 2 й 3 березня ц. р. Мило мені запевнити Вас, Дорогий Пане Голово, що серцем і душою об'єднуєсь від нині з Шановними Учасниками нарад і благаю Милосерного Бога про благословення для всіх Ваших шляхетних замірів і змагань на добро нашої святої Церкви і нашого страдального українського народу.

На завдаток найбагатшого Божого благословення пересилаю Вам усім з цілого серця моє Архієрейське благословення й остаюсь

відданий як завжди
у Христі Господі брат і слуга
† Іван

APOSTOLIC DELEGATION
United States of America
No 20/63-844

March, 8, 1963

Dear Mr. Lozynskyj:

I have been directed by the Holy See to inform you that your letter of February 16th addressed to His Holiness, Pope John XXIII, and conveying your appreciation on the happy occasion of the

release from a Communist prison of His Excellency, Archbishop Slipyj, has been received.

The Holy Father is grateful for your good wishes expressed in his regard and in that of Archbishop Slipyj.

With sentiments of esteem and very best wish,
I remain

Sincerely yours in Christ,
† E. Vagnozzi
Apostolic Delegate

ч. 110/63

Дня 23 лютня 1963

Вельмишановний Пане Магістер!

Щиро дякую за запрошення на ХІІ З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України, що відбудеться в днях 2 і 3 березня ц. р.

Мої пляни вже уложені на дні, коли відбуватиметься З'їзд ООЧСУ. Тих плянів не можу змінити.

Для того не буду міг користати з Вашого запрошення. Буду однак молитись, щоб Всевишній благословив Ваші праці, подав світло пізнати дорогу та силу виконати всі намічені та внесені резолюції для добра Українського Народу.

Бажаю Божих ласк і остаюсь

Відданий в Христі
† Йосиф
Єпископ Стемфордський

23-го лютого, 1963. ч. 184/63.0.

Слава Ісусу Христу!

Вельмишановний і Дорогий Пане Голово!

З великою приємністю довідалися ми із Вашого листа і долученої програми з дня 20-го лютого про плянований Вами ХІІ-ий З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) в США та за ласкаве запрошення.

Нажаль з огляду на біжучі важливі справи зв'язані з моїм урядом не можу взяти особистої участі в згаданому з'їзді. Проте, як доказ моєї прихильності і любові до Вас передаю Вам і всему організованому членству моє Архієрейське Благословення із запевненням моїх молитов про найкращі успіхи Ваших нарад для добра Української Католицької Церкви і Українського Народу.

Відданий в Христі Господі, Ваш
† Ярослав
Єпископ Шикаський

Новий сенс товариської зустрічі-бенкету

В суботу ввечері, після панахиди по ген.хор. Тарасові Чупринці, голова Президії З'їзду д-р М. Кушнір попросив о. пароха Засійбіду провести молитву, після якої в теплому й насанжуючому слові вказав на новий сенс зустрічі-бенкету. Бож справді не для самої розривки, не для самої їжі при багатому столі, але передусім для відчууття спільногого ритму, спільної справи і спільніх змагань — зібралися на зустріч-бенкет діячі з близьких і дальших Відділів.

„Ніщо не є страшніше в ідейному русі, що має такі великі завдання, як саме рутинна, що, немов ржа, передідає все. Люди, що не раз були готові віддати своє життя за справу, отак попадають в сірину життя, в сірину будня і... самі сіріють, — говорив д-р М. Кушнір. — Ім бракує іноді ідейної наснаги, такого напруження й такої сили, щоб могли вони кожного дня, кожної години віддаватися праці для загалу, горіти вірою в перемогу справи, щоб мати силу перемагати сірину буднів. Звідки брати цю силу?

Із зустрічі з великою людиною, як ось сьогоднішнього вечора, з духового єдинання з нашими героями, з великими творцями нашої історії, але насамперед в поетичному творенні себе, коли людина споюється в одно з ідеалом, якому служить, напоює всю себе тим ідеалом, що до нього змагає все і всіди, тобто також в будні. Ми віримо, що наша ідея така сильна, що мусить нас відродити. І тут, коли ми зустрічаємося в своєму гурті з друзями, що так само сильно перейнялися нашими ідеями, так само горіть, як ми, то і в такій вільнішій формі єдинання ми ростемо, а зустріч-бенкет набирає іншого, незвичайного сенсу, стає пережиттям чогось особливого, і це ще тим більше, що маємо між нами такого дорогого Гостя, Іх Екселенцію, Прем'єра Я. Стецька”.

З черги д-р М. Кушнір передав ведення вечора в руки редактора „Вісника”, який в коротких словах вказав на геройну поставу до життя, що її завжди і всюди займав Достойний Гість. Від ранньої молодості по сьогоднішній день п. Прем'єр проголошував і поступав згідно з тими принципами, що їх він виклав ще в „Студентському Шляху”, (1932-33). Ось уривок з його статті „За синтезу вартостей”, що його відчитав редактор „Вісника”:

....Світ є таким, яким ми його хочемо бачити. Не приймаємо подій і фактів, зобумовлених якими-незалежними від нас обставинами, але створюємо їх по власній волі і розумінню. Життя робимо таким, яким ми його хочемо бачити. Але не беремо його таким, як воно є! Ми є підметними, власновільними творцями й форматорами життя. Від етичних вартостей люди-

ни, від її характеру, волі залежить така або інша поставка до світу. Що оточення, зовнішні чинники можуть мати деякий вплив — це очевидне (м. ін. тому можливе виховання тощо). Однаке, вирішною є власна підметність індивіда, його свободна воля”...

І цю цитату і слова доповіді, що мала головною темою потребу ідейного дозброєння, присутні на залі прослухали з запертим віддихом.

З ПРОМОВИ ГОЛОВИ АБН П. ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА НА ЗУСТРІЧІ-БЕНКЕТИ 2 БЕРЕЗНЯ 1963 Р.

Високонрепродуктивний отче, пане предсіднику, друже товетмайстре, дорогі друзі!

На мою думку, сьогоднішня зустріч повинна зосереджуватися не довкола однієї особи, але довкола тої цілі, задля якої її скликано. Сьогоднішня зустріч відбувається з приводу нормального, щодворічного З'їзду ООЧСУ, і на цю справу нам треба звернути головну увагу.

Власне завдяки діяльності ООЧСУ, як і завдяки діяльності нашої еміграції тут, зокрема старої, українська справа набрала належного значення. Поки я переїду до її оцінки, хочу пав'язати кількома словами до останньої цитати мого передбесідника, пов'язаної з вольною волею людини.

Коли ми читали півтора року тому інформацію про те, що в одному із стейтів ЗДА у зв'язку з респектуванням свободи сумління, на мій погляд фальшивим респектуванням, знято з порядку шкільного навчання молитву, то переді мною став запит: якщо б хтось підняв справу абсурдну, иронічну, нерозумну, що, мовляв, людині не потрібно кисню для дихання, то, очевидно, всі назвали б його божевільним. Натомість, коли піднято справу неконечності чи то навіть зайвості такої істотної речі, як молитва в школі, то у вісліді цього прийшло рішення Найвищого Суду усунути молитву, бо цього, мовляв, вимагає респектування свободи сумління. Я думаю, що таке искові респектування свободи пов'язане з нехтуванням найосновніших справ, головних дорожковазів в житті людства. Це — ідеологічне непередрішенство, яке має у своїй консеквенції непередрішенство політичне. І власне згадавши про дорожковази, я хочу сказати про вічні правила в житті людини і про три образи світу: вільного світу, світу тиранії і світу уявлених націй.

Свобода є, властиво, об'єктивною передумовою для вибору в житті призначень і шляхів. Значить, ціллю самою в собі вона не є. Бо с є виці цілі, наприклад, ідея справедливості і численні інші ідеї. Фальшиве розуміння свободи у великої частини західної еліти спричинилося до того, що найосновнішу передумову для здійснення найважливіших правд, найжитловіших правд, в житті людини потрактовано, як самоціль. І у зв'язку з тим, що у великій частині західної еліти саме так потрактовано питання свободи, маємо і в практичній політиці безглузді проскти, якщо йдеться про поневолені народи, проскти т. зв. політичного непередрішенства, яке є тільки наслідком непередрішенства ідеологічного. А ідеологічне непередрішенство по-

стас з того, що велика частина провідної еліти не знає або не хоче знати, що є вічним дороговказом в житті людини, що є незмінне, непохитне, що є догмою. І тому, що тих доктірів у великої частини західної еліти немає, немає також тих великих дороговказів і для політичної діяльності.

Виглядає на перший погляд трохи дивним, що у дозвілі політичного діяча є відклик до, сказати б, нещодених справ. На мою гадку, якраз те, що провідна еліта вільного світу чи велика її частина пінула в тім емпіризмі, в тім прагматизмі, в тому, що вона лише реагує на ініціативу світу тиранів, а не має непохитних дороговказів, тобто не має ідеологічних основ у своїй діяльності, бачимо те, що діється нині у вільному світі. Хоч він багато сильніший і технічно і матеріально і системою ідей, які в меншості провідної еліти ще існують, але у тих, що стоять при владі, у тих, що мають голос, ті незмінні, вічні правди стали відносними, релятивними.

І власне, коли ми дивимося з такої точки зору на провідну верству, яка рішас про напрямні політичної діяльності вільного світу, в нас мусить розбуджуватися сумні рефлексії. Але поза тим вільним світом існує ще інший, який ідейно з ним поєднаний, але ще не дійшов до голосу, — підпільний світ за залізною заслоновою, в якому основні ідеї, про які була мова на початку, с рушійними ідеями в його боротьбі, ідеями, які дають силу тим, що борються.

Власне про які ідеї йдеться? З одного боку існус центр, наймогутніша потуга світу, З'єднані Держави Америки, з другого боку — Москва. Але ті два центри існують тільки як два полюси нагромадження нечуваних технічно-матеріальних засобів і тільки частинно, як полюси ідей. Однак, в ідейно-моральній площині існує ще інший центр у протиставленні до Москви, який є гарантією перемоги вічних правд у житті людини і народів, це — Київ. З одного боку Москва, як символ варварства, тиранії, нищення, заперечення людської гідності, заперечення ідеї справедливості і свободи, безбожництва, як центр колективізму. З другого боку Київ, як символ ідеї воюючого християнства проти воюючого безбожництва, ідеї визвольного націоналізму, символ ідеї людської гідності і свободи. Тобто світ ідей цілком протиставлений до російського світу.

І коли ми так будемо дивитися на справу боротьби з російською тиранією, коли будемо розуміти комунізм як російську систему ідей, накинену іншим народам, систему ідей, якими живе російський народ і воління яких іде на завоювання світу, то водночас побачимо дві сторінки тієї медалі: одна — в чому сила, а друга — в чому слабість імперії тиранів. Сила в тому, що гангстерська ідеологія комунізму має за собою твердих носіїв, які йдуть на підбій світу і до яких звертався Сталін, коли казав, що він п'є за здоров'я великого російського народу. І це ж ті носії ведуть невинну русифікацію України і інших поневолених Москвою країн, що є якраз конвенцією в здійсненні російської системи ідей і мобілізації

російського шовінізму і імперіалізму для дальнього походу на підбій світу.

Аналізуючи дійсність, ми бачимо, що ще ніколи в історії людства не було такого великого і важкого конфлікту, як маємо його нині. Во колись воювали імперії за те, щоб поширити свої кордони на 200, 300 чи 1.000 кілометрів. Тепер їдеться не про кордони, не про сфери впливу, а про повний образ життя, що його російський імперіалізм витворив і хоче накинути цілому світові, починаючи від воюючого безбожництва, а кінчаючи на запереченні людської гідності, на негації нації, на негації найстотніших вартостей в людському життю. І власне тому, що цей зудар не тільки політичний, але й ідеологічний, без глибоких ідеологічних основ перемоги над тю тиранією бути не може. Коли б ми хотіли найстиліше окреслити суть того, чого прагне імперія тиранів, то вистачить сказати стократ оклепане гасло: „граб награбленное”. А коли б ми хотіли так само стисло окреслити те, чого прагне інший світ ідей, то ми б сказали: „славу добувати, братів визволяті“. В цих двох окресленнях замкнуті два протилежні світи. Хмельницький казав колись слушно, що при зударі двох стін, одна мусить завалитися. Так і компромісу між тими двома світами бути не може.

Але яке відношення того підпільного світу, про який була мова на початку, до вільного світу? На мою думку, ідеї відродження героїзму, коли люди життям своїм жертвують „за друзів своя”, ідеї першества спільноти перед одиницею, ідеї воюючого християнства виходять дійсно зі Сходу, але не в значенні того стереотипного орієнту, але з підпільного Сходу. І мені здається, що променоюча сила тих ідей матиме у висліді успіх у вільному світі. Досить сумно говорити про сучасну еліту, провідну верству на Заході, але коли брати до уваги великі ідеї свободи, справедливості і вічні, незмінні дороговкази, то шанс на перемогу завжди стоять по боці волелюбного світу.

Не с воно так страшно і на цьому континенті. Хоч і невесело. Коли брати до уваги американську ситуацію, то треба відмітити, що є тут теж центри, осередки, є течії, які збігаються з тим, що діється за залізною заслоновою. Американська нація з тих потужних націй світу є одною з небагатьох, може єдиною, яка в своїй історії керувалася, якщо йдеться про політику, моральними зasadами. Цим я хочу сказати, що Америка визнала Советський Союз одною з останніх країн у світі. Хоч це був реалітет, але більше як десять років не визнавала тому, що моральні засади американського народу того не дозволяли. Це — дуже важливе ствердження. Так само хоч Мао Тсє-тунг панує над китайським континентом, значить, має владу, а звичайно світ визнає того, хто владу перебрав хочби мордами, підступом чи зрадою, — Вашингтон досьогодні не визнає червоного Китаю. Я думаю, що більше під моральним тиском американської нації, як з інших мотивів, але це є факт.

Значить, моральні вартості в політиці американського народу не затрачені. І що так воно є, бачимо з по-

станови американського Конгресу (він репрезентує волю американської нації, а не Державний Департамент) про Тиждень Поневолених Народів. В тій постанові виразно відбилися традиції, історія і творчі первіні американської нації. Можна було б більше наводити фактів такого роду, і тому при всьому пессімізмові видно вогники, які дають нам основу для сподівань, що прийде час, коли до голосу, також і тут, прийдуть люди, які думають подібно, як ми. А іх с немало.

Коли ми перенесемо те, про що говорили досі, на реальну мову і пов'яжемо з одною чи з другою постаттю, то побачимо, що Москва найбільше бойться зснітезованих, з'єднаних в одне двох ідей: ідеї християнства і ідеї визвольного націоналізму. Тому не припадково лідер українського націоналістичного руху, сл., пам. Степан Бандера, був замордований з наказу совєтського уряду. Так само не припадково Митрополит Липківський і тепер Митрополит Сліпий, як символи тої ідеологічної, світоглядової, метафізичної основи нашої революційно-визвольної націоналістичної боротьби, не заломились під тиском тиранів, бо той тиск вони з гідністю і, коли так можна говорити про церковних достойників, з гордістю видеркували. Ці дві актуальні постатті у протиставленні до московського світу ідей, ідей варварства і гангстерства, бо „граб награбленіс” типово російський винахід і ніхто інший його не видумав, вказують нам на найбільш загрозливе для Москви, на ту Ахіллову її п'яту, передусім ідейну.

Коли поглянемо на ту Ахіллову п'яту в практично-політичній площині, то завважимо, що існує можливість розв'язки і перемоги зсередини тої тиранської імперії. Я не думаю аналізувати технічно-матеріальну потенції Америки і Советського Союзу, але при таких зустрічах варто зупинятися й над іншими речами, які служать незмінними дороговказами для всіх у нашій діяльності.

На Заході бояться російської мілітарної сили, яка загрожує атомовою війною, але рівночасно Москва сама бойиться визвольних революцій. І це с — зачароване коло. Тож завданням нашим, як і співзвучних з нами елементів, є освідомлювати, що в цій атомовій добі субверсивне ведення війни заступає традиційний спосіб ведення війни, як інструмент політики. Значить, ідеться про те, щоб базувати акцію західнього світу на атаку зсередини червоної імперії. Те, чого Захід якраз не робить. На освідомлюванні, що внутрішній фронт російської імперії гнилий, не зважаючи на те, що москалі, як агресивна нація, мають силу.

Якщо б вільний світ поставив повністю на уярмлені нації, вілючно з тим, щоб взагалі знахтуває свою радіову пропаганду російською мовою, а одного дня заговорив тільки мовами поневолених народів, тоді, маєть, інакшим тоном заговорив би і Хрущов. В цій холодній війні, яка є війною також ідеологічною, ставка на будь-яку коекзистенцію, ставка на порозуміння може довести Захід лише до поразки. Бо власне суть цієї війни лежить в ідейній і політичній агресії, і то з двох сторін.

Отже, наше завдання лежить у тому, щоб, нав'язуючи до співзвучних з нами елементів у вільному світі, скріплюти їх ідейну агресію, ідейний наступ, підносити ідеальне над матеріальним, геройче над егоїстичним, заперечувати матеріалізм, протидіяти всіма засобами життєвому гедонізму. Сучасне життя так хаотизоване, що соціалісти пишуть в „каналістичних” газетах, хоч і називають себе далі соціалістами, відважні йдуть разом з боягузами, ідейні з безідейними, деякі люди, що називають себе націоналістами-самостійниками, шукають компромісу з москаліми, йдуть на „ікру” до ворожої амбасади, репрезентанта і носія тиранії, і далі називають себе націоналістами. Такий хаос, така безобразність і брак характеру дуже знаменні для нинішньої доби. А це є наслідком тільки того, що люди втратили дороговкази і вічні правила.

І тому, як казав я на початку, важливі не особи, а важлива організація, думаючи про ООЧСУ, великою заслугою якої є те, що її члени в масі своїй, не тільки поодинокі, мають ту чіткість, мають ту ясність, мають той характер, який є відсутній у багатьох інших. І добре є, що на такого роду зустрічах хтось не з цього терену з признанням це відмічає.

Щоб уникнути, як зараз, так і на майбутнє, несподіванок і непорозумінь, нам треба пригадати собі легенду трьох літер. Боротьба не зв'язується лише з індивідуальностями, які завжди відігравали, відіграють і будуть відігравати, можна сказати, вирішу роно, якщо йдеться про унапрямлювання, але боротьба ніколи не припиняється, якщо індивідуальності відходили. І коли 1 листопада 1928 р. на львівському ратуші завішано жовтоблакитний прапор з написом УВО, ніхто не зінав, чия рука це зробила. Але ті три літери УВО, як пізніше три літери ОУН чи УПА, символізували і символізують щось велике, таємниче, здійснюване організованими людьми, але — анонімами. І власне, на мою гадку, сила революційно-визвольного руху ще в більшій мірі, як у відомих постатях, лежить у боротьбі анонімів. Тож звідси висновок, що в сучасний момент ми повинні підкреслювати ще більше, як досі, легенду трьох літер. Таким чином відповідальність за революційно-визвольну боротьбу і її успіхи лежатиме більше, як досі, на ширшому колі, на ширшій провідній верстві, як тільки на узaleжнованні від успіхів й невдач одної-двох осіб чи дуже вузького кола людей. А в дальшому успіх чи невдача залежить від непоборної сили цілого народу. І це не важко, чи сучасному поколінню буде дано у боротьбі досягти лаврового вінка, єдино важко, щоб у тій боротьбі, раніше чи пізніше, була здійснена та ідея за яку многі згинули, інші страждають, а всі борються. Можливо, що сучасне покоління досягне лише тернового вінка, але тим більші буде триумф майбутніх поколінь.

ЧИТАЙТЕ,

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,

ПОШИРЮЙТЕ

„ВІСНИК”!

Зараз після доповіді почалась мистецька частина під керівництвом сотника Юрія Кононєва, що про неї варто б написати окрему оцінку, бо була вона достосована тематикою до завдань хвилини, і виконавцям: пп. Іванні Кононів, Валлі Калин, проф. Базалі, письменникам І. Керницькому й Миколі Понеділкові належить велике признання за мистецьке виконання. Через брак місця обмежуємося тільки цією короткою заміткою, а для мистців доказом захоплення слухачів були ті рясні й довгі оплески, що ними їх на бенкеті нагородили!

Між привітами на чільне місце тостмайстер поклав привіти Преосвящених Владик архиєп. Івана Бучка, Єпископа Стемфорду Йосифа і Ярослава Єпископа Шикагського, які передали всьому зорганізованому членству Архієрейське Благословення із запевненням молитов за найкращі успіхи. Присутні прийняли привіти оплесками. Далі були привіти від Продводу ЗЧ ОУН, від УККА, від УНС, „Прovidіння”, Союзу Українців Великобританії, від АБН, від ЛВУ — Канада, від СУМА, від Крайової Управи СУМ Канади, від ТУСМ, від УВАН, від „Самопомочі”, від Видавничої Спілки в Лондоні, від організації Оборони Лемківщини, від СУКП-у, від „Гомону України”, від „Юкрейніен Ревю” в Лондоні, від НТШ, від Головної Управи Товариства Українських Лікарів, від Гетьманців, від Козачого Руху, від Союзу Українок, від Об'єднаного Комітету українських організацій в Нью Йорку, від Укр. Жіночої Харитативної Служби, від Запорожців, від Відділу Т-ва Українських Лікарів, від Відділів „Прovidіння” і Народної Помочі в Піттсбургу, від багатьох інших установ та індивідуальних осіб, як інж. М. Кравців з Канади, д-р Б. Стебельський, проф. О. Оглоблин, проф. М. Чубатий і інші.

Другий день З'їзду: доповідь д-ра Д. Донцова і вибір нової Управи

Після Богослужб в церквах делегати зібралися знову в Домі Визвольного Фронту, щоб закінчити дискусії з попереднього дня і вибрати нову Головну Управу ООЧСУ.

З голосів в дискусії варто згадати підкреслений її учасниками факт, що, хоч українська політична еміграція включно з науковими установами відносно мало уваги присвятила свят-

куванням російською еміграцією 1100-ліття Київської Держави — Руси, Головна Управа ООЧСУ зробила добре, що заплянувала видати книжку проф. Чубатого: „Київська Русь — Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй”.

На внесення Номінаційної комісії обрано одноголосно нові керівні органи в такому складі, як про це подано в березневому числі „Вісника”.

Впівднє в неділю у Великій залі Народного Дому з непослабною цікавістю і увагою понад 600 присутніх вислухали реферат д-ра Д. Донцова п. н. „Перед новим 1917-им роком”. Після цієї доповіді підходили люди до д-ра Донцова і зі зворушенням в голосі бажали йому ще багацько сил і здоров'я, щоб безжалісно далі поборювати він ворогів українського визволення і виполювати, як і досі, плебейський дуж з українського провансальства. Авторові цих рядків доводилося чути на залі такі, наприклад, завваги у розмовах людей між собою: „Оце вам дуб незнищимий!” або „Я гордий, що належу до української нації, яка має такі великі й безсмертні духові вартості, як ті, що їх нам прекрасно показав д-р Донцов”.

Ця доповідь має лягти в основу книжки, яку готовує до друку д-р Д. Донцов. Через те тут утримуємося від переказування головніших тез його знаменитої під кожним оглядом доповіді про підставові речі, що завжди були і є в нас на потребу.

Я. СТЕЦЬКО У ВАШІНГТОНІ

Під час перебування у Вашингтоні, Голова ЦК АБН п. Ярослав Стецько відбув низку розмов з видатними американськими політиками, конгресменами і сенаторами, як теж у міністерствах закордонних справ і справедливості та в уряді віцепрезидента.

Генерал Віллобі, колишній шеф штабу ген. Мек Артура, гостив п. Я. Стецька обідом, в якому взяли участь кільканадцять високих американських старшин, політиків, науковців, як теж військові аташе кількох дипломатичних місій у Вашингтоні.

Заходом організацій Визвольного Фронту відбулися 23 2 ц. р. у Вашингтоні і 24 2 у Балтиморі доповіді п. Я. Стецька на тему: „Місце України у світі”.

ПОСТАНОВИ Й РЕЗОЛЮЦІЇ

XII З'їзду Організації Оборони Чотирьох Свобід України

(2 і 3 березня 1963 р.)

НЮ ЙОРК

I. Привіти

З'їзд пересилає привіт Президентові ЗДА — Джонові Кеннеді.

З'їзд вітає: Ієрархів обох Українських Церков і Владик підпільних Церков України та висловлює свій подив за їхню стійкість в обороні ідеалів Христової віри та українського народу. Зокрема З'їзд вітає зі звільненням із концтабору первоієрарха Української Католицької Церкви і Галицького Митрополита Кир Йосифа Сліпого, великого страдника за Церкву та вірних і пересилає Йому вирази глибокої вдячності і любові.

З'їзд вітає: Незламний український народ і його політично-революційний провід. Провід ЗЧ ОУН та його Голову Степана Ленкавського, Центральний Комітет АВН і його невтомного та особливо жертвенного Президента, б. прем'єра України Ярослава Стецька. Українську молодь, що ставить спротив московському окупантству в обороні ідеалів української нації, Український Конгресовий Комітет Америки і всі українські організації та установи, що стоять на засадах визвольної боротьби за державну незалежність України.

II. Ідейно-політичні залежності

З'їзд, проаналізувавши проблеми ідейно-політичного порядку, зробив такі ствердження:

1. Основою української визвольної політики є ставка на власні сили. Зовнішньо-політична коньюнктура є тільки допоміжною обставиною для розгорнення національно-визвольної революції.

2. Центральне місце в українській концепції визволення займає українська національно-визвольна революція в поєднанні з визвольною революцією народів, уярмлених російським імперіялізмом і комунізмом.

3. Відновлене Суверенна Соборна Українська Держава є революційним явищем також в зовнішньо-політичному, міжнародному аспекті, бо вона створює зовсім іншу консталіцію сил не лише на Сході Європи. Потягаючи за собою розвал російської імперії в цілому, імперії, яка охоплює сьогодні величезні частини двох континентів, вона несе революційні зміни в укладі міжнародних сил світу. Тому відновлення незалежної української держави належить до найтяжчих проблем світової політики. Її не можна досягти шляхом сепаратного, ізольованого визволення, ні шляхом дипломатичних торгів, але тільки докорінного зміною сучасного ладу на Сході Європи і в уярмленій Москвою Азії, себто шляхом розвалу російської імперії.

4. Історичне призначення України — це боротьба проти Росії, відвічного загарбника, поневолювача, ніщителя културних і суспільних цінностей, ворога людських і національних свобод. Київ — символ свободи людини і народів, справедливості і віри в Бога, а Москва — символ рабства, тиранії і безбожництва.

5. Наше ставлення до чужих сил узaleжнююємо від їхнього ставлення до питання Суверенної Соборної Української Держави і до концепції розвалу російської імперії.

6. Сучасний змаг світового розміру вже ведеться не за поширення чи звуження кордонів імперії, але за перемогу єдиної світової тиранської, російської імперії — або за розвал усіх імперій світу, за перемогу національно-визвольної ідеї, системи національних незалежних держав усіх народів світу. У підмосковському світі Україна стоїть, як авангардна сила боротьби за національно-визвольну ідею. Розвал російської імперії і знищення комунізму, як знаряддя російського колоніалізму, є першочергове політичне завдання.

III. Позиції еміграції

1. Червона Москва в намаганні зліквідувати національні політичні еміграції видвигає і поширює в світі ідею „соціалістичного гуманізму”, як засіб розкладу, і тому завданням політичних еміграцій є паралізувати цю акцію Москви, розкриваючи її облюдну суть.

2. З'їзд стоїть на становищі, що вияви деякої лібералізації советського режиму в Україні є спробою вгамувати ненависть українського народу до окупанта. Поступки можуть піти далі, але тільки під одною умовою: Україна мусить залишитися провінцією Москви. Москва надіється, що омана якоїсь „свободи” і „відлиги” є ціною, якою вона зможе заспокоїти український народ.

3. Найбільш зasadничою тезою, яку комуністична Москва хоче накинути українському суспільству, є твердження, що система, яка панує тепер в Україні, є системою добровільно вибраною, а не насильно накиненою.

4. Український народ є один, але завдання його і еміграції, як його частини — різні. Еміграцію зобов'язує політичний максималізм. Завдання Краю: поширювати здобуті щілини до розмірів вилому, завдання еміграції: стверджувати і переконувати всіх, що всі щілини і виломи, взяті разом, є ніяк невистачальні в порівнянні з тим, що мусить прийти з визволенням.

5. З'їзд стверджує, що деякі члени української політичної еміграції перестають робити те, що є обов'язком кожного емігранта. Світоглядові і політичні опортуnistи, що спиняються на „реальних”, крізь щілини жорстокої системи видертих в окупанта „здобутках”, ці „інтерпретатори волі краю” спішать включатися в „відлигу”. Вони не розуміють, що в Краю люди самі дадуть собі раду в цій ділянці, але їхня невчасна і короткозора мінімалістична політична програма до-

помагає зневінити той капітал, яким є для Краю еміграція.

6. Тому З'їзд з повною рішучістю таврує метушню групи українських політичних мінімалістів і ідейних каптулянтів, які, прикриваючи себе ширмого націоналізму і іменуючи себе прихильниками визвольної боротьби, — намагаються ревідувати відношення еміграції до дійсності в Краю. Посилаючися на т. зв. політичні реалітети, вони хочуть бачити в московській окупації України далішу розвоєву форму української держави, в тактичних маневрах окупанта — структуральну еволюцію, а у виявах скаліченої окупантом духовості — вияви здорового духовного життя. Починання цієї групи з погляду української визвольної політики шкідливі і небезпечні, бо вони не тільки підтримують довір'я українського народу до позицій українського націоналізму, але й синхронізуються з намаганням окупанта і починають об'єктивно і по суті допомагати режимові, щоб він міг — проти народу — втіматися.

7. З'їзд, осуджуючи політичні маневри цієї групи, окреслює їх шкідливу дію, як модерне московофільство. Воно виявляється в двох видах: а) у виді „радянофільства” — коли ця група стає на захист комуністичної інфільтрації шляхом т. зв. культурної виміни (як у випадку балету Вірського) і коли вона висилає своїх „ікроїдів” на обиді в режимовій амбасаді і б) в виді нової денікіяди, коли ця група шукає порозуміння з російськими шовіністами в розмовах за „круглим столом”.

8. Шкідлива дія цих новітніх радянофілів виступає ще чіткіше, коли усвідомимо, що нова більшевицька розкладова „культурна експансія” виявляється в трьох рівночасних діях: 1) в пересуванні якнайбільшої кількості „буржуазних сил” на позиції невтральності; 2) в активізуванні „симпатиків соціалізму”, щоб вони з невтрального вичікування переходили до чинної постави; 3) у використуванні для цілей комунізму мистецтв, письменників, учених, „прогресистів”, організацій молоді, організацій жінок тощо.

Москва намагається політичні кола в західніх країнах „зневіралізувати”, симпатиків комунізму підбадьорити, а мистецькі, наукові чи віроісповідні середовища переконати практичними демонстраціями, що „новий, сучасний гуманізм” типу советського дбатиме про задоволення їхніх потреб більше, ніж існуючий суспільно-політичний уклад. Тоді — надістеться Москва — твердиня вільного світу, яку годі здобути фронтовою атакою і пляновою економічною кризою, повинна зотліти зсередини і впасти.

9. Крізь мислення західної людини дуже помалу і з дуже великим трудом продирається свідомість того, що змагання, яким опановані народи світу, не є лише змаганням дипломатії, ані змаганням розвідок чи змаганням штабів, — але є боротьбою за тип моральних критеріїв, які мають формувати життя людини. Сьогодні йде боротьба за саму моральність, і переможе той, хто, не занедбуючи і дипломатії і зброй, якраз на цьому моральному відтинку буде сильніший.

IV. Зовнішня політика ЗДА

XII З'їзд ООЧСУ — розглядаючи напрямні зовнішньої політики ЗДА — робить такі ствердження:

1. Накидане Москвою „співіснування” є способом домогтися від західних потуг визнання „статус кво”, як вихідної позиції для чергових комуномосковських загарбань. Водночас така політика мала б викликати у поневолених народів враження, що Захід викреслив їх остаточно з карти вільних народів світу. Тому, відкидаючи й засуджуючи всяку політику коекзистенції, домагаємося, щоб ЗДА вели політику визволення.

2. Єдиною успішною альтернативою до атомової війни є одночасні, підтримані Заходом, національно-визвольні революції в російсько-комуністичній імперії.

Коли ЗДА свою декларативною і практичною соціалітарністю з прағненнями поневолених народів до відновлення їх національно-державної самостійності будуть мати ці народи по своєму бощі, тоді силовий потенціял Москви й її сателітів вирішально послабиться, а боєздатність їх армій дуже обмежиться. Тому на денному порядку зовнішньої політики ЗДА повинно стояти не роззброєння вільного світу, а визволення поневолених націй.

3. Справи визволення не можна розв'язувати льокально й ізольовано у відношенні до поодиноких країн, бо вона в сучасній світово-політичній дійсності є неподільною, інтегральною проблемою.

Основою офензиви вільного світу повинна стати концепція резолюції Конгресу ЗДА про „Тиждень поневолених народів”, яка водночас вимагає розвалу російсько-більшевицької імперії, а не непередрішеннська концепція, що її проводить Державний Департамент і за його впливом ряд інших західних держав. Це скріпити надії і відвагу уярмлених націй у їх спротиві Москви.

4. З'їзд осуджує заяву державного секретаря ЗДА Діна Раска про те, що проблема незалежності України, Вірменії і Грузії не є актуальною. бо ці народи і території є нібито традиційними частинами Советського Союзу. З'їзд заявляється за негайним звільненням Діна Раска з посту державного секретаря, бо він своїм незнанням найосновніших відомостей з історії дискредитує не тільки престиж уряду, але підриває також престиж ЗДА в опінії поневолених народів та всього волелюбного світу і посередньо робить прислугу комунізмові і російському колоніалізму.

5. З'їзд вітає і підтримує проект конгресмена Флада створити в Конгресі ЗДА постійну комісію для справ поневолених народів і вважає цю ініціативу важливим кроком у широкозакровій політичній боротьбі проти російського колоніалізму і комунізму.

V. Антибільшевицький Бльок Народів (АБН)

XII З'їзд ООЧСУ, розглядаючи проблему Антибільшевицького Бльоку Народів на тлі ідейно-політичних заложень, стверджує:

1. Світовому СССР, себто світовій російській імперії, Україна протиставляє систему незалежних національних держав усіх народів на їх етнографічних землях.

2. Нації, уярмлені в російсько-комуністичній сфері владіння, є третьою, ні від кого незалежною, у своїй

Харчкын Типороят АВН, скрепа мареицнхондо ма-

депекроно жицнхондо гондою АВН.

VI. Боннербо Логон Типороят 34 ОВН, ср. н. Генрих

1. Боннербо Типороят, ми гайжин иштөгөн порт Борга-

2. Боннербо си. н. С. Генрих гайжин иштөгөн порт Борга-

3. Боннербо Типороят, ми гайжин иштөгөн порт Борга-

4. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит-

5. Боннербо Типороят, ми гайжин иштөгөн порт Борга-

6. Боннербо Типороят, ми гайжин иштөгөн порт Борга-

7. Боннербо Типороят, ми гайжин иштөгөн порт Борга-

8. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит-

9. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит-

10. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

11. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

12. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

13. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

14. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

15. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

16. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

17. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

18. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

19. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

20. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

21. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

22. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

23. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

24. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

25. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

26. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

27. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

28. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

29. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

30. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

31. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

32. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

33. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

34. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

35. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

36. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

37. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

38. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

39. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

40. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

41. Ахтиоцамененпирин Бирок Хапота е коннелит.

3. З'їзд стверджує, що московська православна Церква стала комуністичною державною установою, позбавленою всіх внутрішніх прикмет Христової Церкви, і віддано служить комуністичному режимові, який впродовж 46 років намагається знищити Христову Церкву, випалити з людських сердець і свідомості християнський світогляд.

4. З'їзд, проаналізувавши ситуацію, яка витворилася на Вселенському Соборі, стверджує, що деякі ватиканські кола підступну зміну метод боротьби комунізму з релігією схильні вважати за зміну безбожницької природи комуністичної системи.

5. З'їзд ООЧСУ гаряче підтримує протест українських католицьких єпископів, приявних на Вселенському Соборі, проти заклику Отців Собору до всього людства, в якому ні словом не згадувалося про українську католицьку страждаючу Церкву в Україні, розчавлену і переслідувану з ініціативи московської православної Церкви, ні словом не згадувалося про неприявність на Соборі Митрополита Йосифа Сліпого, який в часі появі протесту перебував у більшевицькому концтаборі, ні про його мученицький шлях, — а далі проти приявності на Соборі обсерваторів московського патріярхату, співгромонника Української Автокефальної Православної і Української Католицької Церков в Україні, ліквідатора українських єпископів, грабіжника багатьох тисяч церков.

6. З'їзд стоїть на становищі, що в теперішній момент немає жадних передумов для об'єднання чи будь-якої співпраці з московською православною Церквою.

7. З уваги на значення, яке могла б мати для української національної спільноти мобілізація духових сил християнства для боротьби з царством Антихриста, відродження християнського гуманізму і привернення релігійного погляду на вартості, З'їзд вважає, що участь Української Автокефальної Православної Церкви в дальшому ході нарад Вселенського Собору через її обсерваторів була б побажана.

8. З'їзд стверджує, що новий офіційний ватиканський шематизм „Аннуаріс Понтіфічіо“ на 1963 рік знову вводить термін „рутені“ на означення української національності і намагається приховати існування українських католиків у світі за ширмою назв країв їхнього заселення.

З'їзд протестує проти цих намагань деяких урядових ватиканських кол і доручає нововибраній ГУ ООЧСУ вжити перед компетентними чинниками повтібних заходів.

VIII. Проблеми школи й виховання

1. З'їзд стверджує, що засадничим завданням нашої еміграції є збереження її українського обличчя. Це є завдання, щоб нормальний процес всихання еміграції відвернути розумом і волею, щоб його якнайдовше загальмувати. Власну денационалізацію чи денационалізацію дітей мусимо вважати звичайною дезерцією.

2. Базою для здійснення цього завдання збереження українського обличчя є українські народні, середні і високі школи, чи пак курси українознавства нижчого, середнього і високого рівня, бо це один з головних засобів формування українського обличчя молоді.

3. З'їзд стверджує, що ці школи з різних причин здебільша не виконують свого завдання або виконують їх недостатньо. Їх формальне існування тільки присипляє чуйність громадянства, а в деяких випадках за українською вивіскою йде по суті денационалізаційний процес.

4. З'їзд стоїть на становищі, що загрозлива для нашої національної спільноти ситуація не дозволяє нам далі допускати існування такого стану речей.

5. З'їзд стверджує, що українська культура, яка виросла на ґрунті західної цивілізації, є наскрізь гуманістичною культурою. І саме тому в Україні окупантійний режим докраю звужує в школах гуманістичні дисципліни і влоє в молодь переконання, що тільки математично-природничі та перейняті матеріялістичною ідеологією суспільні науки є науками у властивому цього слова значенні.

6. З'їзд стверджує, що також і на Заході можна завважити тенденцію наголошувати вагу технічних студій, коли йде про вибір шляху студій молоді. Щораз більше молодих сил сучасного українського дозріваючого покоління вибирають цей напрям.

7. Провівши аналізу виховної проблеми, З'їзд бачить генеральну лінію українського виховного діла в змаганні до геройки життя і самопосвяти в противоставленні до вигоди і гедонізму сучасного життя, в приматі ідеального над матеріяльним, в бажанні величного і величного, в протиставленні до культу малої людини, в наголошенні ідей нації і служення її в протиставленні до єгоїстичного й особистого.

IX. Проблеми доростаючого покоління

З'їзд, розглядаючи проблему доростаючого покоління, отже проблему, яка щільно в'язеться з найбільш зasadничою для еміграції справою: збереження впродовж найдовшого часу українського обличчя еміграції — стверджує:

1. Проблема сучасної української молоді не є проблемою тільки молоді, вона є проблемою всіх свідомих своїх завдань і відповідальних членів української політичної еміграції.

2. Українське доростаюче покоління, так, як і сучасна молодь в цілому світі, вимикається з-під ригорів виховної рутини, переїмається духом знеохоти і відвертається від визнаних старшим громадянством вартостей. В основі проблеми лежить редукція внутрішніх гальм і наказів релігійної моральності, яка доконується в ім'я облегчування людині життя.

3. Інтелектуальні, культурні, мистецькі чи господарські і суспільні відживи, якими сучасність частусь молоду людину, є найчастіше мілкі, плиткі і позбавлені геройзму. І тому проблема молоді — це проблема змісту життя.

4. Українська молодь, частинно народжена ще в Україні, але вже в цілості вихована чужкою школою, байдужніє до українських справ, зокрема через те, що їх змальовується у традиційних, плачливих тирадах. Молодь вважає, що це для неї далекі, загумінкові, давно прогомонілі й нудні справи. Від цих справ не можуть загорітися серця, спрагнені найбільш сучасних надій.

Образ української справи в її вчорашній формі

не може порушити молодості. Але прагнення людини, яка починає жити, може наситити, а уяву й думку може і мусить окріпити — візія боротьби, авангардом якої є Україна, але ця боротьба охоплює не саму тільки Україну, але й цілий світ, — візія боротьби ідей з найбільшою, мабуть, напругою, що її досі знала історія.

5. Процес формування українського обличчя нашої молоді не дає бажаних вислідів. Це є тільки доказом того, що методи праці, які на еміграції стосовано, були невідповідні. З уваги на вагу справи, відповідні методи мусуть бути знайдені, а повний успіх виховного діла мусить бути забезпечений.

6. Коли українська еміграційна спільнота намагається виховати нове покоління, готове ліпше покерувати долею України, — то вже сьогодні життя старшого покоління мусить піти по лінії виховних вимог, репрезентованих виховною дією. Бо коли маємо виховати нашу молодь в зв'язку з життям, а не в штучних умовинах ізоляції, то наше власне життя, це життєве реальне середовище, в яке маємо вводити молодь, мусить двигнутися на вершини виховної сили і не може бути джерелом деправації.

Окремі постанови

1. З'їзд доручас Головній Управі детальніше опрацювати нові організаційні методи роботи з тут народженими і вихованими вже в цьому культурному крузі молодими людьми. Зокрема потрібно скерувати їхню енергію на те, щоб вони на кожному кроці в свою оточенні підкреслювали потенційну силу української еміграції і її молодшого покоління, а з другого боку, щоб тут народжені наші молоді люди, ставши фахівцями, своєю поведінкою, талантами, запопадливою працею здобували симпатії і визнання американського суспільства для носіїв революційної боротьби в Україні.

Для практичного виконання цього завдання треба:

а) Подбати про зорганізовану і всесторонню підтримку спільноти для цієї молоді, щоб вона могла успішно пробиватися на вищі щаблі американської суспільної драбини;

б) Дбати про засоби й шляхи, потрібні для того, щоб скріпити в цих молодих людях почуття рівно-або ж і вищовартості української групи серед інших національних груп;

в) Творити кадри живих носіїв української ідеї через вможливлювання здібнішій молоді дипломатичних студій, студій у високих військових школах, в лектунстві і у військовій флоті.

2. Для розбудови фінансової бази під зовнішньополітичну, а зокрема видавничу діяльність визвольного фронту належить, крім розбудови власних економічних станиць, змінити взаємну підтримку з існуючими українськими торговельними та взагалі господарськими станицями.

3. З'їзд зобов'язує Головну Управу докласти старав'я для поширення числа передплатників „Вісника”, для побільшення числа сторінок і розбудови пресового фонду.

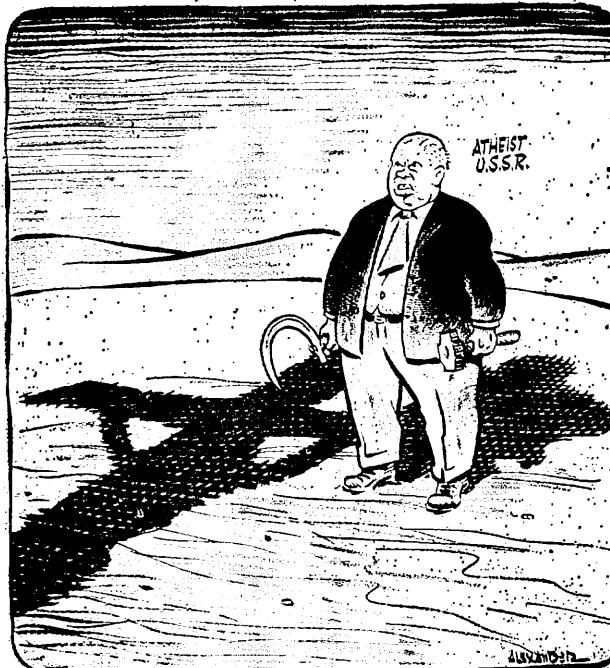
4. В обличчі концентричного наступу Росії на українську еміграцію З'їзд закликає всю українську еміграцію до об'єднаної оборони, щоб спільно протистояти всім затіям ворога на кожному відтинку нашого суспільного, політичного і культурного життя.

5. Доцілюючи корисну для української визвольної справи діяльність УККА, З'їзд закликає членство ООЧСУ підтримувати активно політичні акції УККА та вплачувати датки до Українського Народного Фонду.

6. У зв'язку з недалеким уже відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, З'їзд закликає Відділи і членів ООЧСУ, які ще досі не вплатили пожертви на будову пам'ятника, зробити це якнайшвидше.

Я. СТЕЦЬКО В НЮ ЙОРКУ

В час свого перебування в Нью Йорку голова АБН Ярослав Стецько відбув низку розмов з амбасадорами при Об'єднаних Націях, а саме: Вільного Китаю, Канади, Австралії і Японії, як рівноож з амбасадором ЗДА А. Стівенсоном, колишнім кандидатом на президента ЗДА, і з амбасадорами-обсерваторами, Німеччини, Кореї і іншими.

Той, що постійно розпинає Христа і Україну.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

В. С-ко

НАЗАД ДО СТАЛІНА

Виступ Хрущова на „зустрічі” з письменниками й мистцями в Москві 8-го березня ц. р., що був протягом кількох місяців уже третім такого роду його виступом, став ніби „межовим каменем” в ділянці боротьби за і проти виявів інтелектуальної свободи творчості в Співсъєднанні Союзі. Останній перед Хрущовим „межовий камінь” в цій ділянці поклав був у 1948 році Жданов, очевидно, з доручення Сталіна.

Проте, не одну цю, а цілий ряд проблем порушив Хрущов у своїй довжелезній промові, гострих і наболілих проблем, що вимагають негайного рішення: отже, проблему „лівого мистецтва”, що його партійне керівництво тісно пов’язує з буржуазною ідеологією, проблему десталінізації, що поза волею партії шириться на всій ділянці життя країни, і проблему „батьків і дітей”, що після смерти Сталіна, чимраз загострюючись, займає тепер центральне місце в сфері комуністичної ідеології.

На жадну з цих проблем не дав Хрущов пеконливого вияснення. У властивому йому „стилі” скидав він їх усіх на купу, перетикував недоречними пригадками з минувшини і, як головний аргумент у своїх твердженнях, виставляв „народ”, „трудящих”, оперуючи цими поняттями так само, як колись оперував Сталін: „народ схвалює нашу політику”, „народ так хоче”...

„Ліве мистецтво” і соцреалізм

Уперше прилюдно проти „лівого мистецтва” виступив Хрущов у Москві в 1962 році на виставці мальярів-абстракціоністів. Подібно, як Сталін, цей новий „корифей усіх наук” з апльомбом, що не терпить заперечень, назвав абстрактне мистецтво мазаниною, брутально вилаяв декого з мальярів і заявив, що такі картини, як їхні, міг би намалювати осел своїм хвостом. Після таких завваж і не першої свіжости дотепів виставку негайно закрило.

8-го березня ц. р. під свої твердження Хрущов підвів уже ідеологічну, сказати б, базу. „Співсъєднанні суспільство — заявив він — перевівши тепер на такому етапі, коли осягнено повну, монолітну єдність усіх соціалістичних

націй країни і наш народ та партія не потерплять ніяких посягань на цю монолітну єдність. Одним із проявів такого посягнення є накинуті нам мирне співіснування ідеологій. Абстракціонізм, формалізм — це одна з форм буржуазної ідеології, і комуністична партія бореться й буде боротися проти цих перекручень у мистецтві”.

Тут варто пригадати, що „ліве мистецтво”, проти якого так завзято виступає Хрущов, у перших роках революції — як за це промовляє і сама його назва — неофіційно зобов’язувало в ССРУ усіх письменників і поетів, які не хотіли носити на собі ганебних наличок „назадників” і „консерваторів”. Ось так, наприклад, на міжнародний конкурс на проект пам’ятника Шевченкові в Харкові у 1931 році майже всі надіслані проекти виконані були в крайньо модерністичному, переважно кубістичному, напрямі. Щороку по більших містах Співсъєднанні Союзу модерністи влаштовували свої „виставки страховищ”, як називали їх помірковані критики-мистці. А проте, Ленін не виступав гостро проти „лівого мистецтва”, як пробує тепер доказувати Хрущов, бо, очевидно, не хотів вгручатися в справи мистецької творчості, в яких не вважав себе компетентним. У листі до Кляри Цеткін він писав: „За новим мистецтвом нам, старим, тяжко устигати, ми будемо шкутильгати позаду...” Ленін вважав, що суть не в тому, як малювати й писати, а що малювати й писати. Зрештою, належав він до старої російської інтелігенції.

Чому ж, власне, так гостро виступає кремлівська верхівка тепер проти модерного мистецтва, чому так затяглася вона з тим соцреалізмом, що як напрям і метод в літературі й мистецтві виразно збанкрутівав?

Відповідає на це сам Хрущов, але не тоді, коли заявляє: „ми проти мирного співіснування в ідеології”, а тоді, коли з притиском говорить про „індивідуалістичну анархію”, що її нібито пробують насаджувати молоді письменники й поети-модерністи. Хрущов і його кліка бояться всього індивідуального, бояться індивідуалізованої літератури, в якій звужується, а то й заникає зовсім партійна контроля над

мистцем і його твором. Мистецтво мусить бути наскрізь партійоване, і тому соцреалізм, що його придумав був Гор'кий, а насильно запровадив у 1934 році Сталін, має залишатись, як „найбільш дійова зброя партії”.

Так на зустрічі в Москві виявилось наочно, що в ССР кожний порук письменника чи мистця в напрямі інтелектуальної свободи рівнозначний з відходом від соцреалізму, цього сконструйованого Сталіним, а підмальованого тепер Хрущовим „прокrustового ложа” літератури і мистецтва.

Тінь Сталіна над Москвою

З цими поруками в напрямі інтелектуальної свободи в'яжеться безпосередньо і друга проблема — проблема десталінізації, очевидно, також у ділянках мистецтва і літератури.

„Білу пляму” в советській літературі — теми з життя колгоспників, робітників і безпартійної інтелігенції, такого життя, яким воно було насправді в період культу особи — назвав Хрущов „небезпечними темами”. Партійний провід спробував був трохи відпружити цю справу поемою Твардовського „За далечінню — далечінь”, Чухраєвим фільмом „Чисте небо”, ще деякими оповіданнями. Але все це — дуже вузька щілина, щоб советський молодий читач міг уявити бодай загальний обрис того тотального сталінського терору, тих масових екзекуцій, того зорганізованого державною владою загального потоптання людської гідності. І навіть Солженіцина концетраційний табір в його повісті „Один день Івана Денисовича” — це лише частка правди, яка вимагає чимраз дальншого розкривання злочинності не тільки Сталіна, але й всієї советської системи.

А тим часом до редакцій журналів і газет — як признається сам Хрущов — напливають десятки рукописів, в яких автори, що повірили у „відлигу”, пишуть, напевно, вже не про „один день” у советському концтаборі, а про довгі роки, і розповідають про всі в них страхіття, розповідають про чорні дні голоду 1933 року, про примусову колективізацію і розкуркулення, жертвами яких упали мільйони людей. Немов у Гоголевій „Страшній помсті” підводяться поховані на Дніпрових кручах мерці і простягають свої тонкі руки до Москви, погрожуючи тим, що там засіли. Бож всі ті сталінські зло-

чинці, масові убивці, поза малими віймками, всі вони залишилися й досі на своїх постах і над усіма ними й сьогодні стоїть той, що розпочав десталінізацію, щоб врятувати себе і партію.

Тож Хрущов, ніби гоголівський чаклун з тієї ж „Страшної помсти”, шукає тепер рятунку. У своїй промові говорить він про символічного лікаря-хірурга, який має вирізати у хворої людини злоякісний боляк. „Хірург — каже Хрущов — користується своїм ножем так, щоб вирізати боляк і не пошкодити організмові. Тут потрібна майстерність. Якщо не опанував цієї майстерності, не берись! Слушно роблять матері, коли не дають дітям гострих речей в руки...”

Чи ж треба було Хрущову розгадувати присутнім зміст своєї притчі, що хірург, про якого він говорить, це — советський письменник-соцреаліст, слуга режиму, злоякісний боляк — наслідки культу Сталіна, організм, на якому робиться операцію — компартія, яка уособлює державу, і дитина, якій не можна давати до рук ножа — письменник, що не стоїть на позиціях соцреалізму? Ну, а дбайлива мати — це, звичайно, провід компартії, її перший секретар Хрущов.

Про кривавий період культу Сталіна заявив Хрущов так: „Партія вже сказала народові всю правду”. Цими короткими словами він ніби провів червону риску під всякими можливими з цього приводу дискусіями. Цим він виразно дав зрозуміти присутнім на нараді письменникам, що поза ту межу десталінізації, до якої партія дійшла — переступати не вільно. Далі партія вже оправдує і закріплює те, що від „культу особи” залишилось: диктатуру партійної кліки, колгоспну систему, бюрократичний апарат, обмеження всіх людських свобод, коротко — советський режим.

І далі Хрущов заходжується вже боронити Сталіна, а тим самим і себе самого, як його найближчого „соратника”. „Партія — сказав він — з усією непримиренністю засудила й засуджує допущені Сталіним грубі порушення ленінських норм партійного життя, свавілля і зловживання ним владою, але при всьому цьому партія признає належне заслугам Сталіна перед партією і комуністичним рухом...”

Спираючись на авторитет Леніна, Хрушчов заявляє далі: „Відомо, що в перших місяцях радянської влади за декретом Володимира Ілліча Леніна створено такий грізний для ворогів революції орган пролетарської диктатури, як ВКЧ для боротьби з контрреволюцією. Сталін, як секретар Центрального Комітету, провадив боротьбу за очищення країни від ворогів народу. Це він, Сталін, зробив величезний вклад у революційну боротьбу також до Жовтневої революції, в період боротьби проти антиленінських течій, проти троцькістів, зінов'євіців, правих опортуністів і буржуазних націоналістів. Це Сталін провів індустріалізацію і колективізацію. Це Сталінауважав Ленін за правдивого марксиста, визначного діяча партії...”

Тож треба пам'ятати, — заявив Хрушчов, — що ті роки, роки культу особи, „не були періодом застою в розвитку радянського суспільства, як уявляють наші противники. Під керівництвом комуністичної партії наш народ успішно будував і збудував соціалізм. З особистого досвіду можу сказати, як учасник подій у тих роках, які зображуються іноді похмурими барвами й сірими тонами, що це були щасливі, радісні роки, роки боротьби і перемог, роки тріумфу комуністичних ідей”.

І так з-під кремлівського муру знову виповзла і випростується над країною зловісна тінь „батька народів”. Але напіврегабілітований Сталін — це вже буде відтепер не Сталін, а це будуть Ленін і сам регабілітатор Сталіна, Хрушчов, що спирається на обох їх заслугах і авторитеті. Бо — каже Хрушчов — Сталін „в останніх роках свого життя був тяжко хворою людиною, що терпіла на надмірну підозріливість і манію переслідування”.

Ось така хитромудра матеріалістична діялектика!

Відлига — приморозок — мороз

Хрушчов з властивим йому зухвалством і самопевністю, спираючись на гіпнотизуючій силі свого офіційного становища і знаючи, що ніхто з присутніх не відважиться сказати слово наперекір, вже зовсім не в дусі „відлиги” громить тих молодих критиків, які „засуджують все, що було написане” в часах культу Сталіна, і картає тих письменників-„дъогтемазів”, які „вишукують в нашому житті тільки

погане, малюють усе тільки чорними фарбами”.

А спеціяльно звертаючись до українських письменників і мистців Хрушчов пробує представити себе, як опозиціонера супроти сталінської політики терору, як „друга українського народу” в тих роках, коли був він у Києві секретарем ЦК КП(б)У. „Відомо — сказав він — що Сталін мав намір винищити значну частину творчої інтелігенції Радянської України. Очевидно, за підшептами Берії і Кагановича він запідозрив, що серед творчої інтелігенції в післявоєнній Радянській Україні визрівають якісь націоналістичні тенденції, настрої, і він став підштовхувати події в тому напрямі, щоб розправитися з визначними письменниками й діячами мистецтва України. Якби українські большевики (читай: з Хрушчовим на чолі) піддалися тоді настроям Сталіна, то, видимо, українська інтелігенція зазнала б великих утрат, і, мабуть, була б створена „справа” українських націоналістів...”

Хрушчов, який в часах сталінського терору належав до найвищої партійної установи, Політбюро ВКП(б) в Москві, заявив письменникам, що „керівні кадри партії знали про масові арештування людей, але — не знали, що арештували ні в чому не повинних людей”. Бо вони, ці кадри, а між ними й сам Хрушчов, „вірили Сталінові”. В цьому місці досягає Хрушчов вершків лицемірства і з гострими тирадами спадає на письменника Іллю Еренбургра, який у своїх недавно виданих мемуарах пише, що в тих часах багатьом відомо було про „зловживання” Сталіна, але „всі мовчали, стиснувши зуби”. Цю Еренбургову „теорію мовчання”, що стала в тих часах нормою для соєвських людей, Хрушчов осуджує, бо, мовляв, створили її особи, які „рятували власну шкіру і тим допомагали злу скріплюватися”.

**

Отже, соцреалізм тріюмфує. Відлига — приморозок — мороз: так можна схарактеризувати погоду в ділянці літератури на протязі цих кількох років „ліберального курсу” Хрушчова.

I щойно зійшов Хрушчов з кремлівської трибуни вже зарипілі пера по всіх редакціях, вже зарясніли листи-протести в газетах і журналах проти „викривлючачів нашої щасливої дійності”, проти „лженоваторів”, тих, що „пла-

зують перед Заходом", що „переймаються розтлінним духом буржуазної ідеології" — проти всіх тих молодих письменників і мистців, що прагнуть інтелектуальної свободи. Покаялись Євтушенко. Вознесенський і цілий ряд інших поетів. І недавній славословець Сталіна, червоний малорос Рильськов, пише: „Ми, учасники зустрічі з Нікітою Сергєєвічем, знов відчули твердість і чіткість партійної лінії. Ми з усієї сили підтримуємо боротьбу..." А письменник Соколов заявив: „Це була чудова зустріч! Спасибі вам, товаришу Хрущов, за цю дружню, за цю пристрасну ленінську промову про долю літератури і мистецтва". В тому хорі славословів нового диктатора особливо гайдко зувається вереск „розпни їх, розпни!" знаного ще з сталінських часів поета-холуя Любомира Дмитерка.

Ницівної критики в київській „Літературній Україні" зазнав молодий поет Євген Летюк за такий вірш, вміщений в харківському журналі „Прапор":

Хіба я коли про минуле забуду,
Зміню я до цього ставлення?
Сиділи в будинках похмури кербуди¹⁾
В застебнущих наглухо „сталінках"²⁾
Всі двері в квартирах запечнугі міцно,
І губи у кожного скленилі.
Шлагбауми вхід закривали у місті
І хмарні спускалися склепами.
Стискалися зуби до болю у вилицях,
Щоб слово із рота не випало...
А правда ходила-бродила по вулицях,
З будинків кербудами вигнана.
„Я правда, — казала, просила, зверталася, —
Пустіть у тепло серед почі!"
А люди соромились
І відверталися,
Від правди ховаючи очі.
А люди її уникали...
І множились
Брехливих мотивів хорали.
І брали кербуди нагострені ножиці
І правду на горло карали.
І сипали шматтям скривавлені вирізки
З пісень, кіноплівок, із повістей.
І наспіх бинтами замотані вирізки
Брехнею струнилися повістю.
Та хай на очах затягала полууду
Брехні поцяцькована писанка,

1) Кербуд — керівник, наглядач будинку.

2) Темнозелена, з кишенями куртка, в якій звичайно фотографувався Сталін.

Нехай не впускали в будинки кербуди —
В серцях була правда прописана!
Носили її і ховали від поглядів,
Немов недозволену зброю.
Щоб з піхов у грудях дістати у полудень
І стати до чесного бою.
Той бій одгримів... Полетіли кербуди,
В полон поздавались, похиоплені,
І носять, як щит від людської огуди,
Очиці, сльозами захлюпані.
Не вірю їм! Хай хоч контори покидали —
Неправда в їх серці зоставлена,
І моляться, знаю, почами над ідолом —
Над гіпсовим бюстиком Сталіна.
Я знаю, лежать у колишніх кербудів
В пилу нафтальиністалінки...
То як я посмію, минуле забуду,
Зміню я до цього ставлення?

Про дальші шляхи розвитку чи остаточного занепаду літератури і мистецтва в ССР годі сказати щось з певністю. Нині там — крутий зворот до часів Жданова-Сталіна. Також тяжко було б проводити — як дехто пробус — паралель між настроями та напругою, що мали місце напередодні мадярської революції 1956 року в літературному клубі ім. Петефі в Будапешті, і тими здавленими голосами, тим криком крізь затиснені уста, що часом доходять до нас з Советського Союзу. Досвід Мадярщини у Москві, напевно, добре врахували, і тому так надзвичайно гостро реагує комуністичний провід на кожний той „голос" і кожний „крик".

„Батьки і діти”

Цей популярний тепер в ССР вислів походить з роману „Батьки і діти" (1862) російського письменника І. Тургенєва, який створив у тому романі образ молодого „різночинця"-демократа Базарова на тлі зудару двох поколінь в Росії 1860-их років.

Конфлікт двох поколінь, неминучий, зрештою, при кожній зміні генерацій, як представлений він у деяких повістях советської літератури, постав і увиразився після розвінчення Сталіна, коли масовий терор став уже неможливий, а „лібералізація" режиму привела до того, що „люди перестали боятися".

Молодь хоче знати правду. Вона не вірить, що „партия сказала всю правду", і обурюється тими „помилками" й злочинами, які доконано в часах Сталіна. Вона вимагає дорешти викорчувати залишки культу особи Сталіна і ін-

стинктою відчуває народження нового культу Хрущова. Молодь критикує батьків, які „мовчали”, і з того постає зневага молодих до старших, комсомолу — до компартії, а з тої зневаги виникає і оформлюється зневага до ідей, якими жила стара комуністична генерація. Ідеяна порожнечка загрожує виповнитися — і вже починає виповнюватися — іншим змістом. Яким? Про цеsovets'kі письменники не пишуть, можна тільки здогадуватися з найбільшою правдоподібністю, що комунізм, як ідеологія, советської молоді запалити на жертви і подвиги вже неспроможний.

Порушуючи проблему „батьки і діти”, Хрущов не знаходить нічого іншого, крім утертих трафаретів, які хіба іронічну усмішку можуть викликати у мислячого советського юнака. „Наша молодь — каже Хрущов — у своєму житті, в праці і боротьбі продовжує і примножує геройчні традиції попередніх поколінь, які доказали свою відданість ідеям марксизму-ленизму...” Звичайно, такої молоді в червоно-му царстві вже немає, але що, крім трафаретів, залишилось у Хрущова?

Хрущов громить підготовлений до випуску кінофільм, в якому молодий чоловік зустрічає тінь свого батька, що загинув на війні. На запит сина про те, як жити, батькова тінь і собі запитує сина: „А скільки тобі років?” І коли син відповідає, що йому 23 роки, батько каже: „А мені двадцять один” і — зникає.

„Дітей — каже Хрущов — хочуть переконати в цьому фільмі, що їх батьки не можуть бути вчителями в їхньому житті і тому за порадами до них звертатися нема чого. Але чи не забагато ви хочете? — звертається Хрущов до неозначеніх осіб. — Ви що, хочете обурити молодь проти старших поколінь, посварити їх, внести розклад у дружню радянську сім'ю? Нічого у вас не вийде! В советському соціалістичному суспільстві немає протиріч, не існує проблеми „батьків і дітей”.

Ось так просто розв’язує цю дуже складну справу новоявлений ідеолог марксизму-лени-

нізму Нікіта Хрущов: не вийде, нема, не існує! Чи далеко відбіг він від того анекдотичного царського генерал-губернатора, який, почувши слово „Америка”, спітив: „А що це таке?” — „Країна, ваше превосходительство, Колюмб відкрив”. — „Країна? Колюмб? Негайно закрити!”

Справді, на яку спадщину може претендувати комсомолець Іван від комуніста Івана: на довгий список батькових злочинів супроти народу? на його заслуги перед кривавим Сталіним? на виплекану в ньому ненависть до народу, а зокрема до селянства, яке ще й сьогодні несе на собі тавро „дрібних власників?” на його комуністичну пиху? Очевидно, все це залежить від того, яким є Іван Молодший.

Згадана вище київська „Літературна Україна”, після промови Хрущова, накинулася з гострою критикою і погрозами на поета Івана Драча за його вірш, що може бути доброю ілюстрацією до проблеми „батьків і дітей”, молодих і старих поетів-конюнктурістів. Появився цей вірш під назвою „Ода чесному боягузові”:

Ти вбив свій горизонт і небо отруїв,
Дав дулю сонцеві і плюнув в очі хмарі.
Жинвеш повзком, і помисли свої
Рости в кльоаці з підлістю у парі.
Багатогранний ти аж круглий, ніби вуж,
Білоголовий метр із чорним піднебінням.
Сніваєш пісню все одну і ту ж,
Що рапітніче наше покоління.
Так! Ми не густо кричимо „ура”,
„Ура” в нас пахне хлібом і станками.
А здохнути тобі давно прийшла пора,
А нам —

покласти на язик твій
камінь.

Люблю я Вас і віддаю чолом —
Стружу для Вас міцні дубові мари.
Пишіть!

Колись мій Тузик за столом
Перечитає Ваші „мемуари”.

3. З'їзд зобов'язує Головну Управу докласти старань для поширення гисла передплатників „Вісника”, для побільшення гисла сторінок і розбудови пресового фонду.

**ПРИЙМАСМО ЗАМОВЛЕННЯ НА КНИЖКИ НАШІХ ІСТОРИКІВ:
ПРОФ. О. ОГЛОБЛИНА і ПРОФ. М. ЧУБАТОГО.**

3. Карбовіг

УКРАЇНСЬКА ВЕЛИКОДУШНІСТЬ І ЖИДИ

Не одному українцеві незрозумілою є поста-ва великої частини жидів до ідеї національно-державної незалежності України, хоч насправ-ді ледве чи існує у світі народ менше антижи-дівсько наставлений, як українці. Ні в якій дер-жаві не було таких прогресивних прожидів-ських законів, як в Українській Народній Рес-публіці під головуванням С. Петлюри. Виста-чить згадати хоча б закон про автономість жидівських громад, схвалений 17 квітня 1919 року Директорією УНР за підписом С. Петлю-ри, про спеціальне міністерство для жидівських справ і т. п. Надзвичайно суворі карти, із смерт-ною включно, з наказу Директорії і Головного Отамана накладано на погромників, які рекру-тувалися з провокативних елементів москов-ської чорної сотні і большевицьких диверсантів.

Не зважаючи на все це, антиукраїнська кам-панія певних жидівських кіл, зокрема кампа-нія проти українського національно-визволь-ного руху, триває безперервно.

Український народ не має причин для осо-блivoї любові до жидів, коли взяти до уваги, що означені жидівські елементи завжди ви-слуговувалися перед окупантами України — москалями та поляками. Згадаймо часи, коли жидівські орендарі навіть церкви Божі в Україні замикали з наказу польського окупанта. Ті жидівські елементи, як вислужники окупантів, до живого допікали українцям, проте наш народ завжди відмежовував знаряддя від руки, яка цим знаряддям керувала, властивих оку-пантів — від їх поплентачів. З поміччю відомих жидівських кол окупанти часто намагалися також відвертати ненависть від себе і звалю-вати її на жидів. Проте, наш народ умів роз-різняти московського і польського окупанта від жида-орендаря. Він по-християнськи спів-чував бідному жидівському населенню і зав-жди йому допомагав, не раз дуже поблажливо трактуючи жидівські провини супроти українців.

Пригадаймо твори Франка, повні людяності і співчуття до жидівської бідноти і повні обу-рення супроти жидів-визискувачів за кривди, що їх вони завдавали українцям. Це направду іронія долі, що жидівський народ, бувши сам

нераз переслідуваний, не зrozумів, що його істо-ричне призначення — по стороні уярмлених народів, а не по стороні загарбників і окупантів. Скільки погромів учинили московські чор-носотенці на вбогому жидівському населенні, скільки польські ендеки по всіх містах Поль-щі і Західної України рівночасно з антиукраїнськими погромами! А жидівська пропаганда мовчить про це і далі підтримує загарбницькі затії московських та польських імперіяліс-тів. Пригадаймо, як у Львові одного й того са-мого дня влаштовували ендеки погроми україн-ського і жидівського академічних домів. А ви-слід? Ніколи жидівські політики не виступили в захист українців, хоча українці засудили бу-ли польські погроми проти жидівських сту-дентів у Львові, яких так само зобов'язував в університеті нумерус клявзус, як і україн-ських студентів.

Завжди жидівські політики стояли у своїй переважній більшості проти українців. Москва дуже часто звалювала вину за свої злочини на жидів, і це їй вдавалося, але ніколи жидів-ська еліта на шкоду своєму власному народо-ві не розкривала тієї московської закулісної політики, і таким чином не ставала у фронт уярмлених проти уярмлювачів. Жидівська по-літична еліта у своїй більшості сама себе уто-тожнювала з панівною групою окупантів — займанців і діяла як їх речник. Тому, коли ін-коли обурення покривджених зверталося про-ти неї, то це був гнів не проти жидівського на-роду, а проти вислужників московського чи польського окупанта, з яким ця еліта сама се-бе уточнила, вважаючи, що її інтерес ле-жить на лінії інтересу московських чи поль-ських загарбників.

Хмельницький повставав не проти жидів, бо вони не мали свого війська в Україні, а проти польського окупанта, в рядах якого були та-кож жидівські провідні елементи. Серед оку-пантської верхівки був і князь Вишневецький-зрадник, що мав такого великого українського предка, як Байди. Коли Хмельницький громив Вишневецьких, то ніхто не протестував, що чейже вони були українського роду. Тож не проти жидів воював Хмельницький, але проти

окупантів України й усіх їх спомагачів, чи це були жиди, чи українського роду зрадники, чи інші противники української незалежності?!

Ті українські сучасні шабесгої, які хіба на глум носять імена Богданів, які обпліюють своє власне гніздо, глибоко помиляються, коли думають, що вони цим здобудуть симпатії жидівських керівників кіл на Заході. Бо ми не сумніваємося, що жидівському населенню в Україні — тим вбогим жидівським родинам, які наш народ завжди приязно трактував, — не має ніякого діла до володіння над світом, якого прагнути певні жидівські кола, а повинно бажати дружніх взаємин з українцями, на землі яких живе.

Не жидівська провідна верства у своїй більшості нам, але ми їй можемо пред'явити довгий список кривд, що їх вона нам заподіяла впродовж століть. Ми ніколи й ніде не заявляли свого негативного становища до держави Ізраїлю, навпаки — висловлювали свою симпатію їй, а вислід? Коли і де заявилися жидівські відповідальні політичні кола за нашу національно-державну незалежність? Ніколи досі, а якраз навпаки — тверують нас, українців, як націю, антисемітами, погромниками, горлорізами, хоча якраз ми, українці, а українські націоналісти зокрема, є ті нечисленні у світі, що большевизм приписують „творчості” не жидівського народу, а російського.

Гітлер на спілку з власовцями та іхніми теперішніми поплічниками серед російської еміграції обвинувачив жидів у большевизмі, приписуючи їм усі його злочини, а ми, українці, не жидів, але московських загарбників в усьому обвинувачуємо. Відома ж теза Донцова, яку десятиліттями він проповідує, що большевизм — це модерна форма російського імперіялізму. Чому ж відповідальні жидівські кола не терплять нас, як народу, хоч ми ніколи жидівського народу не атакували? Чому ці кола наш народ в цілому атакують, не чіпаючи москалів, відомих антисемітів, сталінських і хрущовських погромників?

Прийдеться нам згадати і про большевиків жидівського роду, про ті масові убивства і злочини, що їх вони доконали в уярмлених країнах, з Україною і Мадярчиною на чолі. Чи ж Троцький-Бронштейн, Собельзон, Каменєв, Зінов'єв, Каганович, Хатаєвич — кати України,

Ракочі — кат Мадярчини, Павкер — кат Румунії, Сланскі кат Чехії, Роза Люксембург, Лібкнехт і їм же ність числа не були жидівського роду? Чи після москалів не стояли на другому місці в ЧК, ГПУ, НКВД, МВД особи жидівського роду? Можемо це доказати статистичними даними також у відношенні до політкомісарів в червоній армії. Не в одній місцевості на Україні в червні-липні 1941 року, як звітують свідки, після москалів на другому місці поміж енкаведистами, що мордували українських і польських, а також жидівських політичних в'язнів-антикомуністів, стояли жиди.

Ці наші обвинувачення московських вислужників жидівського роду не відносимо на адресу всього жидівського народу, а відносимо лише на адресу його запроданих елементів, що є в кожному народі у меншій чи більшій мірі. Можна бити комуніста українського, німецького, французького, польського, чеського, китайського походження, і ніхто не закине вам, що б'єте той чи інший народ. Але, сохрань Боже, вдарити жидівського комуніста, бо зараз зникає його комунізм, і вийде, що б'єте жидів? Подібно до цього стоїть справа з москалями. Можуть, наприклад, національні китайці заявити, що воюють проти китайських комуністів, чи серби — проти сербських, але не можна сказати, що ви, не-москаль, воюєте проти російських комуністів. Це вже табу, і вас зараз справлять: проти „советських комуністів”. І не раз виходить такий курйоз: в Україні доконували масових убивств німці, а не німецькі расисти, але вже „совети”, а не прямо москалі. Такий уже світ настав...

Світ любить, щоб його ошукувано. Чи допоможе наша пересторога?!

У нашій термінології московський агент Шварцбарт замордував нашого національного героя і голову нашої держави сл. п. С. Петлюру. Але певні жидівські кола цей фактичний стан відкидають, щоб відтягити москалів, і твердять: жид Шварцбарт замордував Петлюру. Для нас московський агент жидівського походження є тим злочинцем, а для відповідальних за долю власного народу певних жидівських провідників є ним **прямо жид**. Хто служить інтересам жидівського народу, а хто сіє ненависть поміж народами: ми, українці, які за вбивство Шварцбarta обвинувачуємо не

жидівський народ, але Москву, чи ті жиди, які завзялися робити з Шварцбarta, темного суб'єкта, караного за кримінальні злочини, свого національного героя?! І чи не є це історичний обман робити організатора погромів з головного Отамана Симона Петлюри, найбільшого захисника прав також жидівських громадян України, з людини із надзвичайно глибоко закоріненим почуттям гуманності, який у своєму наказі до Української Армії, як її Начальний Важдь, 27 серпня 1919 року говорив: „Старшини і вояки! Українські й жидівські трудящі маси бачать у вас освободителів, і майбутні покоління не забудуть ваших для них заслуг. Історія гордо запише ці геройські діла на свої сторінки. Бережіться провокаторів, і супроти провокаторів, тих, хто чинить погроми чи хто слабших з вас до них намовляє, будьте безсердечні. Смертна кара для під'юджуючих до погромів і провокаторів!...”

Д-р Арнольд Марголін, жид, заступник міністра закордонних справ УНР, амбасадор УНР в Лондоні, писав 16 травня 1919 року: „Центральна Рада запевнила жидам більше свободи і прав, як вони мали будь-де інде в Європі. Тоді, коли царський уряд сам організував погроми, то уряд УНР не несе за них жадної відповідальнosti. Найважчі погроми в лютому й березні 1919 року зорганізували провокатори!... Марголін стверджує далі, що в рядах армії УНР не було ніяких антисемітських тенденцій. („Джуїш Кронікл”, Лондон, 16 травня 1919 р.). Жидівський історик д-р Марк Вішніцер пише, що впродовж дворічного українського панування мали жиди повну свободу. Жидівська мова була офіційно визнана. В уряді були жиди-міністри, вільно діяли жидівські релігійні громади, постали жидівські школи. При Кам'янець-Подільському університеті закладено катедру жидівської історії і літератури. Жиди в Україні осягнули куди більше, як в Польщі чи Румунії. („Джуїш Кронікл з 12 вересня 1919 р. і „Свісс-Орієнт” з вересня 1919 р.). (За „Ми і Світ” ч. 5 1958).

Промотором цієї великудушної політики у відношенні до жидівських співгромадян був Головний Отаман, колишній соціял-демократ, який за свою насправді глибоку людяність і непримирність супроти большевизму заплатив власним життям.

Українські сучасні шабесгої думають своїм каяттям за ніколи нами непоповнені гріхи здобути милосердя антиукраїнських кіл, що ще домінують серед жидівських політиків, порівнюючи нас з німцями епохи Аденауера. Але вони глибоко помиляються, бо німці епохи Гітлера поповнили нечувані злочини на жидівському населенні, отже є чого і є кому каятися. Але українці епохи Богдана чи Петлюри не поповнили ніяких злодіянь супроти жидівського мирного населення, навпаки — помогали йому, а воювали проти ворогів України, за що їм честь і слава.

Вороги наші мають каятися за злочини, заподіяні українцям, а не ми, бо українці ніколи чужої землі не загарбали і нікого не визискували. Українці епохи Чупринки і Бандери накладали головами також в обороні жидівського населення, на що маємо сотні доказів. Скільки помордували гітлерівці членів ОУН за оборону жидів?! Скільки публічно повісили членів ОУН і УПА за переховування і за включування жидів напр. в медичний персонал УПА?! Хто читав у той час оголошення на вулицях українських міст, той знає, як мужньо українці боронили жидів в ім'я гуманності, проти варварства гітлерівців. Певні жидівські провідні елементи признають, що уряд Петлюри складався з соціялістів, а не з націоналістів. Невже вони гадають, що українські соціялісти, які чайже теж незмінно стоять далі за Петлюру, були співпогромниками разом з членом уряду УНР, жидом Марголіним?!

Але про це, як і про антисемітизм Хрущова та його московської кліки, антисемітизм, про який мовчить відома частина жидівської провідної верстви — колись пізніше.

4. З'їзд вважає, що працю обсерватора при ОН треба підсилити, створивши Комісію для зовнішніх справ. З тою метою треба довести до заснування станції у Вашингтоні.

5. В обліггі концептуального наступу Росії на українську еміграцію З'їзд закликає всю українську еміграцію до об'єднаної оборони, щоб спільно протиставитися всім затягам ворога на кожному відтинку нашого суспільного, політичного і культурного життя.

Д-р Михайло Кушнір

НА СЛУЖБІ В ДИЯВОЛА

(Думки з приводу протесту українських Владик на Вселенському Соборі)

(Продовження з попереднього числа)

Ще наглядніше, бо безпосередньо, виявив це митрополит Микола, заступник митрополита Сергія, коли 3 серпня 1941 р., в періоді невдач червоної армії, говорив у катедральному соборі в Москві під час урочистої відправи: „Наше православне населення західних областей України і Білорусі повернуло у вересні 1939 р. в обійми Матері-Батьківщини і Матері-Церкви... Парафії, які раніше перейшли на католицизм, з релігійною радістю повернулися до православ'я. Ті два роки життя західних областей України і Білорусі в єдності зі соєтською родиною народів були для віруючих щасливою, спокійною добою”. Так говорив достойник Церкви, яка віддала себе до послуг большевицького уряду. Чи не чуємо вже в цих словах заповідь майбутнього насильства і злочину над українською Католицькою Церквою в Галичині і Закарпатті?

Із цільної співпраці Московської Православної Церкви з советською державою „відроджується” московський патріярхат у році 1943-44, шляхом вибору на соборі єпископів митрополита Сергія патріярхом Москви і „всієї Русі”. Відновлено патріярхат неканонічним способом, без скликання загальнокрайового Собору, з участю єпископів, духовенства і вірних. Для скликання цього Собору єпископів, як тіні правного способу діяння, треба було в останній хвилині звільнити з тюрем і заслання кількох єпископів, потрібних для скомплектування Собору. Церковні і виборчі церемонії відбулися в приявності представника советського уряду, Карповича. Цей самий державно-церковний церемоніал повторився під час виборів нового патріярха Алексія, в 1945 році.

Незалежно від того, чи Московська Православна Церква була співчинником володіння в царській Росії, чи була переслідувана, а потім використана в советській московській державі — завжди стремлінням цієї Церкви було підкорити своїй владі, владі російського центру в Москві, інші православні церковні організми в різних державах і частинах світу.

Амбітні прямування створити „Третій Рим”, осередок православ'я для цілого світу в Москві, ніколи впродовж віків не покидали керманичів Московської Православної Церкви і володарів Росії. В цьому прямуванні зійшлися імперіялістичні цілі давньої Росії і сьогоднішньої держави диктатури пролетаріату.

Советський уряд прийшов до висновку, що Московська Православна Церква, що опановує своїми впливами православні Церкви різних держав у різних частинах світу, є знаменитим знаряддям утривалювання советських впливів, творення відповідного ґрунту для большевицької акції на чужій території і підготови перевороту в користь „диктатури пролетаріату”, керованої з Москви, або приєднання в склад „соєтської родини народів”. Це поширення й гостріша своїм виразом російська імперіялістична ідея, царська ідея розгортання опіки над християнами в Туреччині і на Балканах.

IV

В советській політиці у Середньо-Східній Європі треба відмітити два періоди: період 1939-1941 років, коли Москва в щільному порозумінні з Німеччиною реалізувала свої імперіялістичні цілі, і період від 1944 року до сьогодні, коли, після перемоги над Німеччиною, Москва рішила превенційну здобич першого періоду закріпити назавжди при Росії, а крім того накинути свою гегемонію всій Середньо-Східній Європі і частинно Західній (передусім Німеччина, далі Франція і Італія), від Балтійського моря по Середземне й Адрійське і за-безпечити собі комунікаційні шляхи через Дарданельську протоку, Перську затоку і Індійський океан.

В першому періоді — окупації західніх земель України, трьох балтійських держав і частини Румунії — Москва репрезентувала в церковній ділянці ту саму програму, що й Німеччина. Коли німці на окупованих територіях Європи творили осередки церковних ружів, підпорядкованих канонічній владі православ-

ного архієпископа Серафима Лядде, іменованого православним митрополитом Середньо-Східної Європи — то Москва накидала через митрополита Сергія свою канонічну владу православним Церквам на західніх землях України, В Литві, Латвії, Естонії і Басарабії. Встановлення уряду екзархів московського патріярхату для цих земель, усунення правових єпископів, насилання нових советських, ліквідація незалежності цих Церков і підкорення їх влади московській — оце чергові починання, аж до інкорпорації окупованих земель до Советського Союзу включно.

Період німецької окупації на території СССР, особливо на території України і Білорусі, визволив церковно-національні рухи, які, зразу спираючись на Німеччину, а потім проти німців, організували своє церковне життя, виявляючи гостре антибільшевицьке наставлення. Наслані з Советського Союзу на окуповані українські землі єпископи залишилися здебільша під німецькою окупацією, але дехто з них заплатив за це смертю з рук червоних партизанів. Десятки православних єпископів і сотки священиків опинилися після капітуляції Німеччини в західніх її зонах, а опісля в ЗДА, Канаді, Австралії і т. д.

З моментом перемоги більшевиків і реокупації ними земель, зайнятих німцями в рр. 1939-40, та окупації половини Європи, разом із балканськими державами, Австрією і частиною Німеччини — советський уряд розгорнув з поміччю московського патріярхату гарячкову акцію по цілому світі, де тільки існують православні осередки.

Який же баланс церковної політики Москви?

Москва включила до московського патріярхату православну Церкву в Румунії, православні Церкви балтійських держав, фінляндську православну Церкву в Карелії, як і православну Церкву в Польщі і на українських землях за т. зв. лінією Керзона. Москва сягнула по церковні добра на Близькому Сході, здобула від уряду Ізраїля великі і багаті церковні маєтки, які дають фінансову підставу для широкої політично-релігійної акції. Москва наладила „приязні стосунки” з Александрівським, Антіохійським і Єрусалимським патріархами, почала під пресією „приймати” до московського патріярхату „блудних” еміграцій-

них пасторів і овечок з Парижу, Лондону, Берліну, на чолі з відомим паризьким митрополитом Євлогієм.

Намагання поширити свої впливи, Москва спрямувала в усіх напрямах.

Митрополит ленінградський відвідав Гельсінкі і запропонував митрополитові Германові поворот фінляндської Церкви до юрисдикції московського патріярхату.

В січні 1946 року проголошено в Празі, що чесько-православна Церква перейшла з під юрисдикції сербського патріарха до юрисдикції московського патріарха.

В березні 1946 року приїхала до Београду делегація московської православної Церкви, щоб обговорити якнайближчу співпрацю обох Церков, під умовою визнання сербською Церквою примату московської православної Церкви в світі східної ортодокси. Після того сербський патріарх Гавриїл став великим приклонником Москви. Треба згадати, що цей патріарх під час німецької окупації Югославії був ув'язнений, а звільнений з неволі в Німеччині союзними військами; короткий час перебував він у Лондоні, і опісля повернувся до Югославії. Зараз по повороті видав пастирський лист до вірних, в якому апробував тітовський устрій і славив співпрацю з Москвою. Ще раніше, коли Югославія жила в згоді з СССР, комуністи розбили в ній організацію католицької Церкви, а архієпископа Степінаца засудили на 16 років тюрми.

Московська православна Церква була репрезентована в Софії на болгарських урочистостях, зв'язаних із тисячоліттям смерті Івана з Релії.

Врешті новий румунський патріарх Юстиніян, обраний під натиском Москви, відбував часті візити до Москви і став ентузіястом церковного примату Москви над православним світом.

Патріарх Юстиніян, за прикладом московського патріарха Алексія, „закликав” румунську католицьку Церкву (візантійського обряду) до злуки з румунською православною Церквою. Двоє крилошан і 36 священиків „звернулися” до патріарха в справі прилуччення. Митрополита і чотирьох єпископів цієї Церкви арештовано й усунено, а румунську католицьку Церкву прилучено до румунської пра-

вославної Церкви, в жовтні 1948 р., „постановою православного Синоду”. Католицька румунська Церква (візантійського обряду) існувала від 1697 року і мала 1.250.000 вірних, 700 духовників і 1.700 церков; організаційно становила вона митрополію з двома дієцезіями.

Але особливим здобутком церковної політики Москви стало знищення Української Католицької Церкви на західніх українських землях. Як свідчить папська Енцикліка, видана з приводу 350-ліття Берестейської Унії, Українська Католицька Церква була найбільшим осягом у церковній єдності впродовж віків. Московська православна Церква, в найцільнішій співпраці з большевицькою владою, криваво зліквідувала цю церковну провінцію, львівську митрополію, станиславівську і перемиську дієцезії, терором примушуючи клириків і вірних до переходу на православ'я. Митрополита, 6 єпископів і багатьох крилошан арештовано і вивезено до північних концентраційних таборів, сотки священиків і тисячі вірних арештовано або розстріляно. А треба згадати, що Українська Католицька Церква мала 3.800.000 вірних, 2.275 священиків і 2.226 парохій.

Москва, нищаючи Українську Католицьку Церкву, осягнула нараз чотири цілі: 1) знищила католицизм на окупованих українських землях, 2) знищила велику частину українських національних культурних здобутків і вартостей, 3) зліквідувала велике число української інтелігенції та 4) придбавила незалежницькі прямування українського народу.

На Мадярщині поставлено перед судом і засуджено на досмертну тюруму кардинала Міндсенті, а католицьку опозицію криваво придущено.

В Чехо-Словаччині арештовано примаса архієпископа Берана, в Польщі арештовано кардинала Вишинського, кількох єпископів і багатьох крилошан арештовано і засуджено, а на церковному організмі обох країн комуністи переводять диверсійно-політичні експерименти.

Врешті Москва цілковито розторошила організацію католицької Церкви в Литві, а багатьох литовських єпископів арештовано і з частиною духовенства депортовано.

Дуже цікавим моментом у церковній політиці Москви є плян створення Релігійного Інституту в Єрусалимі, реалізований московським

патріярхатом. Професорами цього інституту є орієнталісти з різних університетських осередків Советського Союзу.

Ці політичні успіхи московського патріярхату й експансія большевицького комунізму в Європі й у світі занепокоїли екуменічний патріярхат (константинопольський патріярхат). Виявом занепокоєння є становище офіційного органу цього патріярхату „Еклезія”, який вмістив статтю митрополита Хризостома п. н. „Дві головні небезпеки”. Автор цієї статті стверджує, що соборна православна Церква має ворогів не тільки в католицькій Церкві, але сьогодні також у слов'янських православних Церквах, які є під опікою московського православного патріярхату. Бо цей патріярхат приневолений виконувати доручення большевицького уряду і підлягає впливам матеріалістичних доктрин. Митрополит Хризостом звертає увагу на те, що московський патріярхат намагається здетронізувати екуменічний патріярхат, як перший у світі східної ортодоксії. Цей факт, у сполучі з комуністичними впливами большевицького уряду на московську православну Церкву, створює грізну небезпеку для вселенської православної Церкви і тому грецькі православні Церкви повинні протиставитися московській і слов'янській Церквам, які є під пресою комуністичного большевицького уряду. Офіційний орган екуменічного патріярха зайняв теж негативне становище в справі ініціативи московського патріярха відбути в Москві загальноцерковний з'їзд.

У відповідь на виступ офіційного органу екуменічного патріярхату орган московського патріярхату „Огляд московського патріярхату” (ч. 12 з 1947 р.), після подання змісту статті митрополита Хризостома, намагається доказати, що примат екуменічного патріярха в православному світі скінчився з моментом, коли Царгород перестав бути столицею православної держави. Закидаючи екуменічному патріярхові намагання захопити під свою канонічну владу інші православні Церкви, хоч це не згідне із засягом його правної і фактичної влади, — офіційний орган московського патріярхату відмовляє екуменічному патріярхові права на титул „вселенський”. Відколи перестала існувати православна візантійська імперія, перестали існувати й ті титули — пише у згаданій

статті проф. С. Троїцький. Православні єпископи — твердить він — беруть свою назву від катедрального міста своєї церковної провінції. З моментом, коли місто міняє назву, міняє свій титул і його єпископ. Наприклад, тепер православні єпископи в ССР мають свої титули від назв катедральних міст — отже: ленінградський, сталінградський, калінінський (яка ідка й болюча іронія в самій титуляції — М. К.). Від 1923 р. Константинополь уже не існує, існує тільки Стамбул чи Істанбул, отже патріарх повинен називатися істанбулський чи стамбульський. Коли патріарх є далі константинопольський і вселенський, то свою назву завдячує він не якісь законній основі, але пошані інших Церков і історичній традиції. Наприкінці статті офіційний орган московського патріархату погрожує, що є можливість і навіть конечність, спираючись на чисто канонічному ґрунті — розглянути цю справу й устійнити нову назву єкуменічного патріарха.

V

Завершенням повної динамізму глобальної діяльності московського патріархату впродовж останніх років був урочистий церковний з'їзд, в липні 1948 року в Москві, з приводу ювілею 500-ліття автокефалії московської православної Церкви.

Коли не здійснилася ініціатива Москви уладити в 1947 р. у московському патріархаті все-світній церковний з'їзд в спробах загально-організаційних православних Церков (між іншими, внаслідок опозиції єкуменічного патріархату), — Москва та її церковний центр заініціювали ювілейний з'їзд. Це є особливістю большевицької дипломатії, перейнятою від царської дипломатії, що вона різними шляхами змагає до тих самих цілей і вперто реалізує свій задум. Отже, московський патріархат під іншим претекстом, але все ж таки осягнув те, що на згаданий церковний з'їзд прибули до столиці безбожної держави делегації навіть тих православних Церков, які досі не могли погодитися на подорож до „Третього Риму”.

З-посеред тринадцятьох існуючих і ніби незалежних православних Церков прибули делегати таких дев'ятьох: єкуменічної, грузинської, сербської, румунської, болгарської, антіохійської, альбанської, грецької і польської.

Від участі в з'їзді здергалися три незалежні Церкви: єрусалимський патріархат, кипрійська Церква й александрійський патріархат, який був дипломатично репрезентований антіохійським патріархом. Близьку з'їздові додала участь у ньому представника большевицького уряду, в особі Карпова, „oberпрокурора” Святішого Синоду.

З'їзд схвалив чотири резолюції, підписані делегатами приявних Церков. Тільки два представники — єкуменічного патріархату і грецької Церкви — не підписали резолюцій, що боляче відчула Москва.

В першій резолюції, п. з. „Ватикан і Православна Церква” читаємо, що римська Курія впродовж віків змагала до панування над цілим світом і іншими Церквами, головно під впливом земської гордості й інших людських мотивів. Резолюція виступає проти папської влади, як голови Церкви і таврує політику Ватикану як антихристиянську, антидемократичну й антінаціональну. В закінченні читаємо, що учасники з'їзду моляться, щоб Христос „просвітив уми католицької ієрархії і допоміг їй зрозуміти помилки папства, унагляднені в науці і догмах про Голову Церкви і непомильність Папи”. Ця резолюція сильно підправлена політичною фразеологією Москви. В кожному разі, більшої облуди і забріханості важко собі уявити.

В другій резолюції, п. н. „Єкуменічний рух і Православна Церква” читаємо, що в сучасний період іде атака з двох сторін на православну Церкву: збоку католицької Церкви, в особі Папи, і збоку протестантського світу, який шукає союзника проти католицизму. Тим часом єкуменічний рух має характер політичного руху і не відповідає ідеалові християнства і завданням Христової Церкви так, як це розуміє православна Церква. Крім цього єкуменічний рух не має умовин для дійсного об'єднання християнства і тому представлені на з'їзді православні Церкви відмовляються від участі в цьому рухові.

В третій резолюції п. н. „Про англіканську ієрархію” учасники з'їзду не признають єпископам і духовенству англіканської Церкви важності єпископських і священичих свячен.

Четверта, врешті, резолюція торкається церковного календаря і устійнює святкування Ве-

лигодня згідно зі старим, Юліянським календарем.

На закінчення нарад церковний з'їзд у Москві звернувся з відозвою до християн цілого світу, підкреслюючи, що Православний Схід вносить нові вартості в сучасне життя, тоді як Захід, світ католицизму і протестантизму, змагає до нової війни, підбехтуваний до цього Ватиканом і Америкою. Відозва закликає всіх людей доброї волі зі Заходу піддержати змагання до миру і любові, голошені православним Сходом.

Як бачимо, московський патріярхат бездоганно виконав політичні інструкції большевицького уряду. Цей патріярхат (дуже знаменний деталь) в 30-ту річницю большевицької революції ще раз цілковито заявився за **советським устроєм і за Сталіним**. Патріярх Алексей у спеціально виданому пастирському листі писав: „**Скріпімо наші молитви за російську державу й її владу з мудрим вождем на чолі, якого Боже Прovidіння вибрало і призначило вести нашу батьківщину шляхом добра і слави**”.

Московська православна Церква, безумовно, виконала більше як 100% повоєнну „п'ятилітку” на службі і в закордонній політиці большевицького уряду. В межах політичних впливів Москви і в межах її територіальних здобутків ця Церква зреалізувала віроісповідну єдність шляхом знищення інших Церков, які були її релігійно і культурно чужі, а православній Церкві в Україні і православним Церквам сателітних держав накинула своє керівництво і політичну контролю московського центру.

Здається, ще не всі розуміють, яка грізна небезпека криється у факті використовування советським урядом московської православної Церкви і ряду православних Церков інших держав, як знаряддя свого діяння, нарівні з комінформами й поодинокими комуністичними партіями держав, які лежать у сфері большевицьких впливів. Церковні організації використовують Москва для цілей, які не мають нічого спільногого з релігією і Церквою. Католицьку Церкву большевики розбивають і переслідують, а православна московська Церква стала большевицькою державною інституцією, по-збавленою всіх внутрішніх прикмет Христової Церкви.

„Надійшов час, коли неознайомленість з Росією загрожує нашій безпеці. Мусимо, врешті, зрозуміти основну причину, яка спонукує цю велику імперію вийти поза лінію її кордонів, яка змушує її атачувати решту світу... Росія є відрубним світом, покірним волі, самоволі чи фантазії одної людини... Росія завжди є втіленням самоволі... Всупереч усім законам співжиття людства — Росія йде тільки в напрямі власного зневолення і поневолення всіх сусідніх народів”. — Ці слова належать відомому московському письменникові і філософові П. І. Чаадаєву, і висказав він їх у 1854 р., під французьким псевдонімом, в одній із своїх статей.

Москва атачує світ всіми можливими шляхами, і одним із найсправніших інструментів цього атачування є московська православна Церква, яка підпирає безбожницьку комуністичну владу своїм авторитетом в усіх її тактичних акціях, особливо в акції, відомій, як „пропаганда світового миру”. Натомість советський уряд підтримує московський патріярхат у його посяганні по зверхність над цілою православною Церквою, бо бачить в цих аспіраціях скріплення своєї влади.

Таким чином політика московської православної Церкви і політика комуністичної партії, узгіднені і погоджені, йдуть рука-в-руку тим самим шляхом.

VI

В цьому місці читач, певно, прийшов до пеперекання, що коли із тісної співпраці московської православної Церкви з советською державою „відродився” московський патріярхат, то й відношення комуністичної партії до релігії мусіло основно змінитися. Отже, ні! Релігія і далі не перестала бути ворогом атеїстичної держави. Комуністична партія й далі вважає релігію за „буржуазний пережиток”, що його неможливо погодити з засадами „наукового комунізму”.

„Правда” з липня 1959 р. закликає до скріплення антирелігійної пропаганди. Виховна праця партії — заявляє офіціоз партії — має на меті усунути зі свідомості працюючих мас пережитки буржуазної ідеології, защепити в маси матеріалістичний погляд на світ і переконати їх у конечності боротьби з релігією.

А „Комуніст” з вересня 1959 р. пише: „Що може бути спільногом і між науковим комунізмом, революційною доктриною, яка змагає до перетворення суспільства шляхом революції та скасування визиску людини людиною, і християнством, яке проповідує покору і піддання визискувачам, відкидає боротьбу кляс, хоче погодити інтереси визискувачів і визискуваних? Християнство освячує нерівність кляс, утиск жінки й її правне упослідження в буржуазному суспільстві і родині... Науковий комунізм не можна погодити з релігією”.

А втім, найбільш авторитетно стверджує це незмінне відношення партії до релігії постанова ЦК КПСС „Про помилки у веденні науково-атеїстичної пропаганди” з 10 листопада 1954 року. Ця постанова, підписана Нікітою Хрущовим, стверджує, що боротьба з релігією була і є одним із завдань комуністичної партії.

Отже, як бачимо, ніщо не змінилося. Йдеться тільки про зміну тактики комунізму супроти релігії, але не про зміну змісту.

З перспективи 46 років большевицької влади в Росії являється вона нам як безперервне зусилля викинути з людських душ Бога, як топтання і висміювання Божих заповідей, як нищення Христової Церкви, випалювання із людських сердец і свідомості решток християнського світогляду. А це все на тлі безприкладного в історії людства вимордовування мільйонів людей, а то й цілих народів, зневажання людської гідності, зводження людей до рівня тварин. Це є справжнє царство Антихриста, апокаліптичної потвори з двома обличчями: катани — для тих, яких вона вже тримає в своїх кігтях, і янгола — для тих, які ще не попали в її кігті.

Отже, московська православна Церква, яка з власної волі стала большевицькою державною інституцією, позбавленою всіх внутрішніх прикмет Христової Церкви, служить не Христові, а дияволові.

І тому може найбільшим тріумфом московської православної Церкви є запрошення московського патріярхату на Вселенський Собор, куди він вислав двох обсерваторів.

Бо це діється тоді, коли в заклику всіх Отців Собору до всього людства ані словом не згадано про українську страждачу Церкву, розчавлену з ініціативи цієї ж московської право-

славної Церкви, обсерваторів якої вітається на Соборі.

Бо це діється тоді, коли ще нездехристиянізовані суспільства світу привітали з радістю ініціативу Папи скликати Вселенський Собор, бо вони добачають в ньому перший крок у напрямі мобілізації духових сил християнства для боротьби з царством Антихриста. Вони бо розуміють, що тільки відродження гуманізму, тобто поставлення проблеми вартості людської одиниці, як центральної точки зацікавлення і забезпечення її умовин повного духовного розвитку — може створити дійсну запору проти комунізму. Вони бо розуміють, що все, що діється в суспільних, господарських та політичних справах, включно з механізмом самого здійснювання справ, мусить діятися для добра людини, такої, як її окреслює релігія, підпорядкованої своєму Створителеві, обмеженої наказами, які існують на те, щоб вона могла розвивати повноту своїх можливостей і прав. Опрацювання і введення цієї системи може виконати тільки християнський світ, бо в тих справах хоч іде в них про матеріальні явища умовиною успіху є привернення релігійного погляду на вартості, отже ї на матеріальні вартості.

І тому приявність на Вселенському Соборі обсерваторів московського православного патріярхату — це троянський кінь у найсильнішій твердині християнства. А те, що московський комунізм у машкарі янгола з оливною гілкою потрапив обманити навіть деяких достойників католицької Церкви, і вони несвідомо викривлюють величний задум Папи — мас теж свою вимову і вказують на силу тієї небезпеки.

Очевидно, що задушевним прагненням католицької Церкви було її з'єднання з православним Сходом. І це правильно. Але коли йде про московську православну Церкву, то не можна думати про це саме тепер, коли вона є тільки державною большевицькою установою. З'єднання з московською православною Церквою може здійснитися тільки тоді, коли вона стане справжньою Христовою Церквою, коли вона відійде від комуністичного безбожництва, хоча б навіть за ціну переслідувань і мучеництва, коли перестане бути тільки знаряддям володіння душами у руках деспотів

Петро Кізко

МІЙ БАТЬКО

Мій батько Василь Савич славився на селі тим, що не вмів ні читати, ні писати, а рахував так, що, мабуть, всі разом узяті сільські рахівники та бухгалтери не втяли б. Рахував, не пишучи, в умі. Ото, як треба було підрахувати, скільки з однієї десятини буде кіп жита, а з кожної копи — зерна, а з проданого зерна — грошей, батько примружить бувало ліве око, задере догори вуса, і за яких тридцять секунд з його дивної бухгалтерії „в умі” вилітає така цифра, що й у лантух не вбереш.

Отак рахував мій батько.

Продавець сільської бакалії Филимон Петрович Скибка, вчений чоловік, бо аж п'ять кляс народньої школи закінчив, часто прибігав вечорами до батька з рахівницею, набитими вщерть теками й ласково просив:

— Василю Савичу, допоможіть! Не виходить. Три дні й три ночі сиджу над клятими підрахунками і ніяк не виведу на одно. Раз виходить

російської імперії. Але це можливе тільки по упадку комуністичного режиму в Росії, по спаралізуванні імперіяльних намагань Москви і по обмеженні її ролі до держави московського народу.

Поважна аналіза ситуації дає підставу думати, що не всі Отці Собору мають ясний погляд на цю преважливу справу. І тому протест українських Владик, приявних на Вселенському Соборі, проти поминання мовчанкою страждаючої Української Церкви і відсутності на Соборі митрополита Сліпого та його ув'язнення, а далі проти приявності на Соборі обсерваторів московського православного патріярхату, співпогромника української католицької Церкви в Україні, ліквідатора українського єпископату, грабіжника 4.400 українських католицьких церков та одинадцятьох єпископських престолів — має історичне значення. Вони бо перші, побачивши небезпеку, б'ють на сполох.

Протест українських Владик має щиру й повну піддержку всього українського суспільства. Особливо підтримує це становище гієрархів української католицької Церкви український націоналістичний табір, який у боротьбі за ви-

тридцять тисяч п'ятсот п'ятдесят карбованців і дев'ятдесят дев'ять копійок, другий раз — тридцять тисяч п'ятсот п'ятдесят карбованців дев'ятдесят вісім копійок. І рахівниці, як здурили: кинеш сюди, кинеш туди, червоні кісточки аж танцюють, а цифри потрібної нема...

Батько відкладає набік рахівницю й паперові теки, набирає діловито-серйозного вигляду і диктує Филимонові Петровичу:

— Кажи числа.

— П'ятнадцять тисяч двісті сімдесят п'ять карбованців сорок дев'ять копійок плюс сім тисяч шістсот тридцять сім карбованців сімдесят чотири і пів копійки плюс три тисячі вісімсот вісімнадцять карбованців вісімдесят сім і чверть копійки і плюс ще раз три тисячі вісімсот вісімнадцять карбованців вісімдесят сім і чверть копійки...

У Филиmona Петровича яzik у роті плутався, на шиї випнулися жили, а з лоба стікали

звolenня поєднані християнську і національну ідеї, як рушійні сили в житті українського народу.

Але треба ствердити, що ця преважлива справа не знайшла ще повного резонансу в українському еміграційному суспільстві. Українська преса здебільша обмежилася поданням коротких згадок про протести. Единим поважним, вдумливим і правильно обґрутованим становищем у цій справі була стаття З. Карбовича „За воюочу Церкву проти воюючого безбожництва”, опублікована в тижневику „Шлях Перемоги” (ч. 51 і 52, 1962) і передрукована „Гомоном України” (ч. 52/62 і 1-2/63).

Я переконаний, що становище членів Організації Оборони Чотирьох Свобід України вповні покривається з думками, висказаними в статті З. Карбовича. Але, на мою думку, цього не досить, щоб ці думки тільки сприйняти. Справа настільки важлива, що вона вимагає, щоб ми своєю активною поставою, зборами, вічами, революціями, листами, публікаціями скріпили становище українських Владик на Вселенському Соборі й облегчили їм працю на другій сесії Ватиканського Собору, восени 1963 року.

краплі поту, як навесні під гарячим сонцем краплі води з бурульок.

У батька око прищулене, рудий вус догори задертий.

— 30.550.98! — за якусь хвилину, підрахувавши за свою бухгалтерійною системою „в умі”, вроцісто промовляв батько і очі його блищали лукавою радістю, мовляв: „А що, чи не Василь Савич?”

Филимон Петрович Скибка вклонявся батькові, дякував „тисячу разів” і задоволений, що всі числа в його крамничній книзі зійшлися копійка в копійку, вибігав з нашої хати і зникав на курній дорозі за зеленими акаціями.

Я думав: „Звідки батько навчився так рахувати, не бувши за все своє життя жадного дня в школі, не вміючи поставити на папері такої простої цифри, як „одиниця?” Коли батько на мое прохання пробував ставити цю цифру на папері, в нього виходила не одиниця, а якась дивовижна ковінька. Мене довго гризла цікавість: як мій неписьменний батько навчився так рахувати? Я вже три роки ходив до школи і не міг сотні до сотні в умі стулити, а він навіть десятковим дробом у голові бавиться, як кіт мише”...

— Тату! — набрався я раз сміливости. — Скажіть, як ото ви рахуєте без олівця, паперу і рахівниці?

Батько посміхнувся і поплескав мене по плечу.

— Життя, синку! Життя — це найвищий університет. З олівцем та папером і дурний мудрим стане, а ти спробуй без усього цього зробити. Я, звичайно, не проти науки. Наука — річ добра. Тільки ж і наукою треба вміти обертати. А як тебе вчать у школі? Коли скажу тобі: піди купи в крамниці п’ять коробок сірників по п’ять копійок, десять оселедців по двадцять п’ять, сім фунтів соли по сорок п’ять, десять огірків по п’ятнадцять, калусти три фунти по п’ятдесят — скільки це буде? — ти зразу за олівця та папір. Чому? Бо вас так учителі в школі привчили. Умом треба більше ворушити, а не олівцем. Оце я розумію — наука! Тебе учителі роками вчать рахувати, та не навчати, а мене за день навчили вівці.

Я чміхнув у кулак від тих батькових слів, бо, подумав собі, де ж це видано в світі, щоб вівці людей вчили.

Я стримав сміх, бо вже знов, що як батько щось говорить, а я чимсь переб’ю, то неодмінно дістану по потилиці. Тож, зачекавши трохи, запитав:

— А як же вас вівці навчили?

— А так, — і батько почав оповідати: — Служив я, значить, в одного хазяїна за пастуха біля овець. Чабаном такий пастух зветься. Було мені, може, з дев’ять років, а, може, й того не було. Велить хазяїн гнати вівці і приказує: „Дивись, оце маеш усього сімсот п’ятдесят три вівці — не загуби ж ані одної!”

Я виганяю хазяїнові вівці, приєдную сусідових, рахую... Боже ти мій, як же мені порахувати отаку силу, коли я й усіх пальців на руках і ногах не порахую? Але коли хочеш жити та хліб істи, то й з каменя води наточиш. Тож і почав я тоді те число повторювати раз, другий, третій... Пасу й повторюю: 753, 753, 753... Не овець рахую, а число заучую. Думаю, нікуди ні одна вівця не дінеться серед чистого поля, а як прижену і хазяїн спитає: чи всі вівці цілі, я й буду знати, скільки їх має бути. Так і вийшло. Приганяю з пасовища овець, а хазяїн: „Чи всі вівці цілі?” Я йому, як по бумазі, відчитав. Хазяїн аж рота розкрив з дива, як я, малій хлопчина, міг запам’ятати таке число. Ну, а потім уже пішло легше. Отак, сину, і навчили мене рахувати вівці.

Батько замовк, а тоді з смуtkом додав:

— Ех, шкода, що не ходив я до школи! А коли б до мого ума книжку, то я найбільшим би філософом у світі був.

— Ви й так, тату, філософ! — сказав я, радий та гордий за нього.

Батько усміхнувся і обняв мене.

— Учитися, сину, це значить думати. Наука без думки, як гаманець без грошей.

Батько ще щось хотів сказати, але саме в цей час крізь вікно побачив на подвір’ї Филиmona Петровича.

— Он бач, — сказав батько, — це з тих, що вчилися без думки. У шкільному зошиті ставили цифри, а поглядали на сусідові груші. От і мають тепер!

Филимон Петрович був уже на порозі хати, як завжди, з паперами і рахівницею.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

Ікер

СЛОВО ЗА МІЛЬЙОНЕРАМИ!

Фейлетон

Коротка новинка в „Свободі” про те, що в Нью Йорку зорганізувались українські банковці і вибрали за свого лідера д-ра В. Баранецького, наповнила наші серця правдивою і щирою радістю. Так поволі завершується будова тривкої, матеріальної бази, на якій, мов на скалі, повинно опертись наше організоване життя в цій країні що досі спирається переважно на колективі, тобто національний жебраніні. Вже маємо зорганізований наших банковців, бізнесменів, професіоналістів, кооператорів, а завершенням тієї економічної піраміди являється КУФУ — Конференція Українських Фінансових Установ, що диспонує сьогодні 130-ма мільйонами майна!

Ну, і слава Богу, що диспонує.

Коли вже ми згадали мільйони, то прикроється стає, що ще досі ходять „люзом”, незорганізовано, українські мільйонери, що не мають вони, сироти, своєї, так сказати юнії... Великої поваги в огах американців та інших вільних і поневолених народів набрала б наша справа і наша еміграція, якби ми могли погванитись такою установою, як „Союз Українських Мільйонерів Америки” — в скорогенії СУМА.

Але ж у нас вже є заслужена, молодіжна організація з такою назвою, — маю на думці Спілку Української Молоді Америки... Тоді, само собою, назву треба переінагити, просто переставити літери у відворотному порядку і з СУМ-у зробити МУС, або „Мільйонерський Український Союз”.

При цій нагоді хай мені буде вільно зібрати слово в справі статутового порядку. Ясна різ, що гленами-основниками МУС-у були б наші заслужені піонери з кіл старшої еміграції, знагти такі достойні панове, як Джус, Світлик та інші. Проте, щоб не відштовхувати від такої корисної з національної тогки зору організації новоприбулих українців, популлярно сказавши скітальців, статут МУС-у повинен би передбагати подвійний рід гленства: дійсних гленів і гленів-кандидатів. Дійсними гленами були б дійсні мільйонери (не виключена різ,

ТЕЛЕГРАФІЧНИМ СТИЛЕМ

Починаючи від знаменитого виступу під час бенкету з приводу 12-го З'їзду ООЧСУ, про що пишемо в передовій статті в цьому числі, Дост. Я. Стецько, отої „літаючий Президент АБН” провів цілий ряд зустрічей з політичними музами Америки і представниками чужих країн і дав низку публічних доповідей.

З важливіших зустрічей з достойними амбасадорами, консулями чи представниками місій згадаємо телеграфічним стилем зустріч з амбасадором Стівенсоном, з сенатором Дадом, амбасадором Китаю, Греції, Африканських Країн, з представниками Конгресу і віцепрезидентом Джансоном, з консулом Гватемалі, амбасадором Німеччини. Всюди крім загально по-політичних проблем у відношенні до України предметом розмов була справа притягнення

що може між ними замішатись якийсь український мільярдер, йому, звигайно, теж не можна відмовити угости в організованому українському житті, тобто треба прийняти його в дійсній глени!

За гленів-кандидатів слід уважати таких громадян з кіл старшої еміграції та скітальства, які дотягли вже, при Божій помозі, до півмільйонника. Не сумніваюсь ані хвилини, що таких патріотів серед політичної еміграції ми вже маємо, проте не хочу кидати тут іменами, щоб когось не оминути, з того зараз виходить тяжкі образи.

Шановні Читаги „Вісника” мають право поставити питання, гому я присвятів стільки уваги проблемі, як то кажуть, вилами по воді писаній, тобто організуванню наших мільйонерів... Звигайно, я мав у тому свою мету, свою мрію-ідею, хог дехто може її назвати мрією зрізаної голови...

Справа, багите, в тому: маємо вже КУФУ з 130-ма мільйонами майна. Маємо організації українських банковців, бізнесменів, кооператорів, маємо наші могутні Братські Союзи. Коли ж до того всього постане ще „Мільйонерський Союз”, тоді може нарешті всі ці установи спроможутися сфінансувати хог раз на 10 років літературний конкурс на найкращу повість, драму, збірку поезій ти новель, вже й навіть не згадуючи про гуморески...

до судової відповідальності Шелепіна. Також в Чікаго відбулась зустріч з католицьким Єпископом і православним Архиєпископом.

В виступах в Нью-Гейвені, Канаді, а зокрема в Чікаго в днях 5, 6, 7 квітня до участі були запрошені представники преси. Подібно як в Нью-Гейвен також в Чікаго почитні газети як „Sun-Times” і „Chicago Daily News” дали дуже прихильні звідомлення з світлинами п. Ярослава Стецька, підкреслюючи ролю України, як ключ до розв’язки світової небезпеки третьої війни, що йде від російського імперіалізму.

Зокрема в Чікаго мав п. Я. Стецько крім пресової конференції з участю 6-ох пресових концернів ще два виступи в радіо-станціях, що охоплюють 40 стейтів, часину Мексико і Канади. Радісвій коментатор висловився дуже високо про ідеї і працю п. Я. Стецька, кажучи, що вже від кількох років існувала потреба, щоб хтось одважно розкрив нашій суспільності очі на небезпеку, що йде від коекзистенції з Росією.

На дуже успішний бенкет з нагоди 20-ліття АЕН і в честь п. Я. Стецька в Чікаго, на якому, м. ін. промовляли б. Конгресмен Керслен і д-р Кутнер, кандидат на нагороду Нобля за його твір „World habeas corpus” — теплий привіт-телеграму надіслав мейор міста Чікаго, в якому він уважав почестю для міста присутність в ньому п. Я. Стецька.

Телеграму вміщуюмо нижче в оригіналі:

Dr Yaroslav S. Stetzko, DLR 7 PM

President Central Committee A. B. N. dinner
merchandise mart bldg m & m banquet halls
Chgo.

I regret that my absence from the city makes it impossible for me to join You this evening. Chicago is honored by Your presence. We hope that You will enjoy Your stay in our city. It is my pleasure to express my personal commendation of the splendid work You are carrying on

Richard J. Daley, Mayor

~~~~~  
НАБЛИЖАЄТЬСЯ ЧАС СВЯТКУВАННЯ  
25-ЛІТТЯ ВІД ДНЯ СМЕРТИ  
**ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ**  
СКРІПІМ НАШУ ДІЮ І ПІДВИЩУЙМО  
НАШУ ГОТОВІСТЬ!

~~~~~  
ГОТОУЙМОСЬ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ 80-ЛІТТЯ
Д-ра Д. ДОНЦОВА

З ПРЕСИ

Маленький, куценький і сумнівної вартості, не шум, а такий собі манінький шумочок в обороні п. Дарії Ребет пробували „підняти” пані і пан Янчишин з Дітройту і протипрінцій В. М. (такими тільки ініціялами, зо встиду, він підписав допис під мегаломанським наголовком: „Тиждень Дарії Ребет в Шикаго” в „Свободі” з четверга, 28-го березня). Мегаломанія або надування жаби, що надувалась, щоб стати подібною до вола, проглядає вже з самого наголовка. Бо що значить „тиждень п. Д. Ребет”? Та ж, якби навіть знаменита наша танцюристка п. Рома Прийма давала через цілій тиждень кожного вечора свою мистецьку програму, то й тоді ледви чи ми відважились би писати: „Тиждень прімабалерини Прийми в Шикаго”. Наскільки нам відомо, то п. Д. Р. не є покищо танцюристка, хоч на вечірку до поляків і чехів пішла і там поробила обіцянки або „замоталася в гарбузиння”, з якого не може навіть В. М. її витягнути, хоч він, як видно, і не вписуючись до балетної школи, таки пробус „кривого танцю”, але ні кадриль, ні „краковячек” ні навіть „твіст” йому аж нічогісінко не поможе.

Ось напр. п. (та ще й доктор!) Янчишин, який чомусь не міг стати націоналістом от хочби в таборі в Авгсбурзі в Німеччині, а тільки тепер „активізувався”, коли йде про підсилювання сварки... між націоналістами, підписав „со женов” (діти либо ще не навчились підписуватись, а то було б більше підписів під листом до редакції „Свободи”) з кількома подібними, погрозливого листа до „Свободи”, зробивши бідному редакторові заміт, що той не провірив інформацій д-ра Горака Степана і що інформації спираються на польську газету. Ось ми перевірили ту польську газету і д-р Горак цитувати вміє. Якщо можна мати до нього побажання, то тільки за те, що він злагіднив польське слово „налецялосці”, на: впливи. Так таки стойть в польській газеті („Дзенник Чікаґоскі”, з 13 лютого, ст. 7): „Якщо йдеться про організацію, що з нею пов’язана п. Ребет (не очолює, не керує, не належить, але пов’язана... мабуть з конечності або „пов’язана” на силу, бо ж вона проти тоталізму, десь же він мусить бути, той тоталізм чи не в її ж таки організації?), то вона (тобто орга-

нізація, не п. Ребет) поборювала і поборює не тільки комуністичний тоталізм, але й тоталізм нацистівський і також (по польськи: ораз) „налецялосці” (те, що налетіло, навіялося, проскочило, може має рацію Горак), впливи тоталістичні серед українського народу”.

Бог би Вам простив! Біжіть, п. Одарко, до Великодної сповіді. Тяжкий гріх Ви поповнили! Лож це є! Якщо Ви самі тоталіст, то не причіпайте тоталістичного ярлика українській нації, що по своїй глибокій природі є індивідуалістична нація, ще мабуть від грецьких впливів, т. є. того народу, що то будував устрій держав-міст; а в нас завжди тяга до творення окремих земель, але ніколи ніяких тоталістичних тенденцій українська нація, нація індивідуалістів, не мала. Хіба що, о Пані, маєте викиди совісті за те, що покійного Бандеру хотіли ставити перед Вами ж „на струнко”, бо Ви, мовляв, принесли уповажнення з Краю. Якщо совість Вам каже, що це було під впливом тоталізму на Вас, який остався в Вашій душі, то бийтесь в груди перед українським священиком в церкві, але не говоріть про український народ перед поляками і чехами грубої неправди, мовляв поборюєте серед українського народу впливи тоталізму. Лиштів український народ в спокою! Наперед виховайте себе і не позволяйте В. М. викручуватися „сіном”.

Він або має читачів за наївних або сам темний, як табака „в розі”. Він бо пише, що президент АБН Я. Стецько цілком правильно (ач, як авторитетно заявляє молодий чоловік!) на-в'язав співпрацю з румунами, словаками, угорцями, які всі мають претенсії до української території. Що це ви верзете? Чому розраховувати на непоінформованість читачів?

Адже ж в АБН зобов'язує всіх етнографічний принцип. Кілька рядків нище у цій Вашій нотатці в „Свободі”, то Ви собі взагалі іронізуете з „принципів” і принципіалістів берете в лапки. Чому? Ганделесам не треба принципів. Так і кажіть, що Вам важно, аби бізнес йшов...

Ми думаємо, що Ви необізнані або „темний, як табака в розі”, коли пишете про ген. Фаркаша. Власне тому, що АБН не думає продавати Закарпаття (на що ви пішли б, бо кажете, що це є речі побічного значення), а група ген. Фаркаша таки стоїть на тому, що Закарпаття

має належати до Мадярщини, то ця група не є вже в АБН. Ніхто з АБН, п. дипломате, не думає, що „то є речі побічного значення” і не робіть „твіста”, бо ним п. Дарії Ви не допомагаєте. Між іншим, щоб йти між чужинців, то треба мати хребет, хласне принципи, — що Ви собі з них кепкуєте, передчасно і дуже плитонько, — та ще й... політичний розум, а то Ви обовє претесь між людьми, б'ючись безпідставно і по холуйськи в груди, немовби тому, щоб показати, що й ми „пахалі”, що й „Гапка люди”. То кат зна що, але не політика. Ліпше б Ви мовчали, щоб не виставляти себе і української справи на осмішення. Треба б ще таки піти трохи до школи!

Ми б не згадували про політичний розум, якби не два випадки. Перший: один професор, приятель Батька п. Дарії, просив не без підстав того ж Батька: „Дорогий директоре, по-проси, Доню, щоб в моєму імені ні з чехами ні з поляками за мене нічого не випрохувала ні не говорила, бо я їй на те уповажнення не давав”...

Другий випадок: сама таки та польська газета подає лекцію нашим політикам (п. Ребет і Трусевичеві), а саме стверджує, що „практичніше буде змагати радше до зближення товарисько-культурного в малих гуртках”, а... очевидно на оферти п. Дарії, як то кажуть вони (чужинці) не „летять”.

Нарешті п. д-р Маркусь виявився слабоньким пропагандистом. Його люди з Дітройту пишуть, що то недобре, що д-р Горак посливався на польську газету, а п. д-р В. Маркусь цілком навпаки не тільки що не відмовляється обильно цитувати з тієї ж польської газети, але ще й тішиться, що вони, поляки „зволили ласкаво похвалити за таку ініціативу”, бож то українці були господарями вечірки. а як відомо, українці — то народ гостинний і має між собою немало „пожондних русінуф”, що привели сусідам вклонятися низенько. І тому п. В. М. не може зрозуміти завваги д-ра Горака, що поляки для нас — це побічний фронт. Для нього, натомість побічні речі, є саме та тверда вимога відстоювати українські права до українських пограничних територій або те, що в платформі АБН окреслено як етнографічний принцип. Але як відомо, не від нині, В. Маркусь думає, що він вже так на Заході змудрів,

КОЛЯДА НА ВІЗВОЛЬНИЙ ФОНД 1962 (Закінчення з попереднього числа)

ФЛІАДЕЛЬФІЯ, ПА.

Листа ч. 0150. Збірщик Петро Кобрин.
По \$12.00 — Укр. Кат. Молодь в Франфорд.
По \$10.00 — Лука Заставний, Василь Дяків.
По \$5.00 — Боячук Григорій, Бурбан Василь, Боярчук Василь, Борчук Сидор, Мартинюк Миколай.
По \$3.00 — Галаса Марія, Цікав Ів., Каршпал Лев, Смішко Микола.
По \$2.00 — Куршташ Ярослав, Тунг'орон Йосип, Прихorenko H., Нагірняк Никола, Грабовський Петро.
По \$1.05 — 4-літній Богдан Мисишин.
По \$1.00 — Шанайда Теодор, Мелько Никола.

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

По \$2.00 — Соболь Роман, Баландюк Олександер, Кузьма Орест, Чайківський Степан.
По \$1.00 — Гончарик Іван, Балко Теодор, Гадзевич Богдан.
Листа ч. 59/а. Збірщик Полотнянка Іван.
По \$1.00 — Полотнянка Іван, Шарабурак Степан, Куртак Михайло, Качур Василь, Кравців Петро, Крутиголов, Кахнір Петро, Якимишин Н.
Збірщик Козовик Михайло.
По \$5.00 — Козовик Михайло, Романишин Роман.
По \$3.00 — Поліщук Ілько, Борисюк Петро.
По \$2.00 — Сень Микола.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ.

По \$25.00 — Осередок СУМА, 7-ий Відділ ООЧСУ, Відділ УККА в Пассейку, Українська Централь, Остап Іванків, Михайло Яремко, Дмитро Мазурик.
По \$15.00 — Українська Нар. Поміч — 135 Відділ в Пассейку, Орг. Оборони Лемківщини.

НОВІ ВИДАННЯ „СЛАВУТИ”

1. В. Свідзінський, ВИБРАНІ ПОЕЗІЇ (1961) 1.00 дол.
2. Яр. Славутич, МАЄСТАТ, шоста збірка поезій (1962) 1.00 дол.
3. Yar Slavutych, An Introduction to Ukrainian (1962) 1.00 дол.
4. Yar Slavutych, Ukrainian for Children (1962) 1.50 дол.
5. Yar Slavutych, Greatness of T. Shevchenko (1962) 0.50 дол.

Замовляти:

Slavuta Publishers
10920 — 60th Avenue
Edmonton, Alberta, Canada.

що може собі клити з українських принципів, не усвідомлюючи собі, що хто резигнує з своїх принципів, неухильно стане невільником чужих принципів.

По \$10.00 — Михайло Брэзден, Степан Покора, Петро Лучка, Василь Палюх, Степан Вацік, Осип Гуменний.

По \$5.00 — Йосиф Маслиган, Петро Торконяк, Осип Козак, Андрій Рудницький, Василь Шиш, Теофіль Січкоріз, Богдан Гірняк, Іван Макар, Теофіль Моравський, Микола Струк, Осип Гудзій, Ярослав Петеш, Ярослав Петрик, Осип Васильків, Теофіль Леськів, Григорій Чура, Іван Хомко, Борис Сверед, Іван Добко, Іван Пукаляк, Андрій Перун, Лука Пятничка, Іван Чернянський, Осип Романишин.

По \$4.00 — Микола Прокопів.

По \$3.00 — Іван Гончарик, Григорій Целюх, Осип Олешкевич.

По \$2.00 — Антін Ваньо, Степан Івасівка, Василь Марущак, Степан Бабій, Михайло Драйчук, Володимир Цюпа, Мирослав Глинський, Іван Чуйко, Андрій Маркович, Андрій Тиньо, Володимир Цюпа, Іван Данчишин, Андрій Лопушняк, Осип Камінський, Теодор Марющівський, Володимир Познахівський, Василь Вацюра, Ярослав Долотовський, Володимир Кузик, Іван Сиванич.

По \$1.00 — Григорій Прус, Теодор Нанюк, Іван Попівчак, Михайло Салій, Михайло Поровченко, Михайло Яремчук, Мирон Доморадз, Петро Даньо, Андрій Скірка, Володимир Урбанович, Теодор Москаль, Іван Онацький, Іван Легінь, Володимир Крипляк, Петро Турчин, Филип Бойко, Филип Медик, Павло Мазур, Михайло Бідник, Михаило Тижбір, Григорій Логвин, Михайло Ільчин, Юліян Котляр, Петро Дацій, Микола Хомяк, Назар Михайлишин, Микола Цяпа, Андрій Барна, Бараповський, Степан Матвішин.

ЧІКАГО

По \$35.00 — Петро Петрушевський.

По \$20.00 — Б. С., Іван Романюк, Василь Тимчина.
По \$10.00 — Іван Мартин.

Листа ч. 0102. Збірщик — Дижурна 8-го Відділу ООЧСУ.

По \$100.00 — 8-ий Відділ ООЧСУ, Чікаго-північ, АР АБН-у в Чікаго-північ, Осер. СУМА ім. М. Павлушкова, Чікаго-північ.

По \$10.00 — Ф. Гринчук, інж. В. Левицький, П. Луців, д-р Р. Кобильтецький, М. Баранський, У. Целевич, П. Семків, Панство Ільчишин, Д. Горіничка.

По \$5.00 — І. Костеліна, І. Колодій, П. Баaran, М. Гікавий, Д. Багрій, Н. Ільчук, О. Слота, А. Букачек, С. Дацко, Д. Білоцеркович, М. Павликович.

По \$4.00 — П. Рарик, В. Сосновський.

По \$2.00 — В. Пеленюк.

Листа ч. 0103. Збірщик п. Василь Кулик.

По \$10.00 — В. Перецецький, М. Маціканіч, П. Братейко.

По \$5.00 — В. Кулик, О. Підляшицький, П. Кучерепа, Т. Фірцович, М. Повідайко, Я. Білик, М. Левицький, М. Вейчук, В. Каламай, І. Гавришків, Б. Кащуба.

По \$3.00 — О. Бахула, І. Ковталів, С. Стрільчук.

По \$2.00 — С. Цвік, П. Химка, П. Зазуляк.

По \$1.00 — О. Петрів, М. Левицький.

Листа ч. 104. Збірщик І. Телвак.

По \$10.00 — І. Телвак, І. Дрогомирецький.

По \$5.00 — О. Хіч, І. Воробець, М. Кузик, С. Ваньке-

вич, І. Козак, Д. Барабаш, П. Сениця, Т. Яцків.

По \$ 4.00 — Гарасовський.

По \$ 3.00 — Весоловський, Войтович, Мартинюк, Заяць.

По \$ 2.00 — Гонсьоч, Тимчук, Дубицький.

По \$ 1.50 — Захарк-

По \$ 1.00 — Чорній, Галушко, Дячук, Павликович, Шевчук.

Листа ч. 0105. Збірщик п. Теодор Голяш.

По \$ 15.00 — П. Фуртак.

По \$ 10.00 — П. Ж., Я. Рак, Е. Войнаровська.

По \$ 5.00 — Т. Голяш, Шелевич, П. Бубнів, М. Грубий, П. Турчин, М. Опалюк, Ю. Дрогомерецький, П. Єремекій, І. Захарків, М. Стонграш, І. Ришляк, д-р В. Помірко, С. Скробач, І. Турчин.

По \$ 3.00 — І. Гринів, І. Мулик, О. Ткачук, М. Яремович, В. Гриньків, М. Яцків, П. Брама.

По \$ 2.00 — П. Боднар, А. Зборик, Я. Струтинський, С. Н., К. Голубець, Д. Ільчицький, М. Головатий, В. Ястремський, А. Фіца, В. Паланяк, М. Андрієвський, П. Костів, А. Возняк, Я. Брик, М. Михалюк, Р. Варановський, Р. Романюк.

По \$ 1.00 — І. Андрушко, А. Михайлович, А. Даниленко, Є. Филипович, В. Андрійчак, І. Шевченко.

Листа ч. 0106. Збірщик п. Павло Круняк.

По \$ 5.00 — Д. Білоус, С. Верес, В. Кухта, З. Колодій.

По \$ 3.00 — М. Береза, О. Фидодар.

По \$ 2.00 — С. Миколаюк, М. Гікавий, Р. Гесник.

По \$ 1.00 — М. Чіхман, Т. С.

Листа ч. 107. Збірщики: А. Козяк і Панчишин.

По \$ 10.00 — С. Бурштинський, М. Романишин, Я. Коноль.

По \$ 5.00 — Панчишин, Козяк, Сарабин, Запухляк, О. Запухляк С. Запухляк, Клебан, д-р Сасик, Пахолок, Бойко, Хавула, Шкода, Воробець, Протиняк, Гембусь, Щебрій, Білинський, Суховський, Матусяк, Рейнарович, Товарницький, Сорока, Кос, Дерень, Стадник, Павлишин, Лісевич, Кікіш, Хомляк, Хома, Кавка.

По \$ 3.00 — Артименко, Яць, Карко.

По \$ 2.00 — Ліськевич, Гриців, Ванькович, Кралька, Павло Христинич, Курилас, Головка, Гойсак.

По \$ 1.50 — Петро Гнилиця.

По \$ 1.00 — Кикиш, Завольняк.

Листа ч. 108. Збірщик п. Дацьків.

По \$ 10.00 — М. Дерень.

По \$ 5.00 — Дацьків, Гринчишин, Троян, Галай, Лехнюк, Зарвадій, Войчук.

По \$ 3.00 — Михайло Вульчак.

По \$ 2.00 — Фіняк, Береза, Семянчук.

По \$ 1.00 — Захарій, Я. Р., Срібла.

Листа ч. 111. Збірщик О. Хіч.

По \$ 25.00 — Д. Гайдук.

По \$ 10.00 — В. Юнак.

По \$ 5.00 — О. Юнак, Рачкович, С. Ванько, М. Федак, Гулик.

По \$ 3.00 — Баран, Настич, Коверко, Ременюк, Митись.

По \$ 2.00 — Лобур, нечиткий, Капустинський, Януш, Богач, Стародуб, Завадович, Кимза.

По \$ 1.00 — Маркевич, Ковальчук, М. П., Тарасенко. Листа ч. 0112.

По \$ 20.00 — М. Т.

По \$ 10.00 — Павло Бабяк, Іван Фіта, Іван Бойко, О. Тягнібок.

По \$ 5.00 — М. Петренко, Василь Семенець, Андрій Масляк, О. Лапка, В. Качмарик, О. Ліщинський, Дмитро Січоковський.

По \$ 3.00 — П. Хоркавий, Іван Павлюк.

По \$ 2.00 — Е. Кіт, Н. Филипович, М. Марко, І. Курко, С. Лужняк, М. О., М. Л.

По \$ 1.00 — М. П., С. Богатюк, К. Богуславський, М. Швець, Т. Т., В. Капюка.

Листа ч. 113. Збірщики: Гасюк і Уніят.

По \$ 20.00 — Г. Уніят, І. Коваль.

По \$ 10.00 — М. Б. Стриян.

По \$ 5.00 — Заболотний, Бобко, Ярмоленко, Фішер, Козичук, Боховський, Паланичка, Ковальчук, Т. Д., Слоцький, Галамай, Гусак.

По \$ 3.00 — Семеренко, Гальчишак, Приймак, Шостак, М. Тумак, Сеник, Олійник.

По \$ 2.00 — Шмігельський, Репа, Веньбур, Криворучко.

По \$ 1.00 — Андрійчок, Колодій.

Листа ч. 0114. Збірщик Г. Косович.

По \$ 10.00 — Г. Косович, І. Лемішка, С. Мартинич, М. Коваль, Т. В.

По \$ 5.00 — Е. Васюнець, І. Стеців.

По \$ 2.00 — Ю. Білянич.

По \$ 1.00 — С. Чучик.

Листа ч. 0115. Збірщик Г. Корхутяк.

По \$ 20.00 — д-р Харкевич.

По \$ 10.00 — М. Зенко, В. Кущан.

По \$ 5.00 — М. Корхутяк, В. Попович, П. Гасюк, Гаврик, Л. Костеліна, В. Кусик, М. Левицький, П. Гущал, Засмітнений Заплідний, М. Мирослав Самиця, В. Дулірак, Т. Шпікула, В. Чорній.

По \$ 3.00 — І. Лосянович.

По \$ 2.00 — В. Козій, А. Куляр, Пі. Линчук, Д. Шумей.

Листи чч.: 116, 120. Збірщики: П. Деркач і Володимир Яворський.

По \$ 50.00 — Коцелко Степан, Войко Григорій, Винниченко Ігор, Канюк М., Шлапак Володимир, Фед. Кред. Кооп. Самопоміч.

По \$ 25.00 — Пецько, д-р Рижевський Володимир.

По \$ 20.00 — Деркач П., Заяць Микола, Яворський Володимир, Боечко Юрко, Загородний Ярослав, Ковальчук Іван, Лучків Григорій, Гальчишак М. і Ванда, Кухта В., Вовк Петро.

По \$ 15.00 — д-р Дачишн І., д-р Калинук В., Сорочак Володимир.

По \$ 10.50 — Прийма М.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИБІ!

(Продовження збірки в наступному числі)